

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU STRATEGII TERYTORIALNEJ OBSZARU PROWADZENIA POLITYKI TERYTORYALNEJ SĘPÓLNA KRAJEŃSKIEGO

Województwo
Kujawsko-Pomorskie

Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego
we Włocławku jest Jednostką Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania
Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii Terytorialnej Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Sępólna Krajeńskiego

Opracowanie zostało wykonane
w Kujawsko-Pomorskim Biurze Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku
w Oddziale w Toruniu

przez zespół w składzie:

Izabela Budzyńska
Małgorzata Dziechciarz
Sławomir Flanz
Beata Hennig
Patrycja Jaremczuk
Barbara Kosińska
Aleksandra Kowalska
Katarzyna Miler-Kwasigroch
Mirosław Skiba
Patrycja Zdunkiewicz
Agata Żmuda-Tarnowska

Toruń, 23 sierpnia 2024 r.

Spis treści

1	Podstawy formalno-prawne opracowania prognozy	4
2	Cel, zakres i metody opracowania prognozy.....	4
3	Informacje o projektowanym dokumencie.....	7
3.1	Zawartość i główne cele projektowanego dokumentu	7
3.2	Powiązanie projektu Strategii Terytorialnej Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Sępólna Krajeńskiego ze Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030 – Strategia Przyspieszenia 2030+ oraz programem regionalnym Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027	8
4	Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.....	9
5	Ocena istniejącego stanu środowiska, elementów przyrodniczych, zagrożeń dla środowiska i źródeł tych zagrożeń.....	10
	Budowa geologiczna.....	10
	Rzeźba terenu.....	10
	Osuwiska i obszary zagrożone występowaniem ruchów masowych	10
	Udokumentowane złoża kopalin	10
	Gleby	12
	Wody powierzchniowe i podziemne	12
	Zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna.....	15
	Przyrodniczy system obszarów chronionych	16
	Zagrożenia poważnymi awariami	20
	Powietrze	20
	Stan akustyczny (hałas)	21
	Pola elektromagnetyczne	21
	Zmiany klimatu	22
	Zagrożenia dla ładu przestrzennego.....	22
	Odpady.....	25
	Gospodarka wodno-ściekowa	26
5.1	Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	26
5.2	Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu dokumentu	28
6	Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektu dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody	29
7	Ocena przewidywanych oddziaływań na środowisko	33
	Natura 2000	34
	Różnorodność biologiczna, zwierzęta, rośliny	35
	Ludzie	36
	Woda.....	37
	Powietrze	38

Powierzchnia ziemi.....	39
Krajobraz	40
Klimat	41
Zasoby naturalne.....	41
Zabytki	42
Dobra materialne	42
8 Analiza wariantowa przeprowadzona w oparciu o zasadę prewencji i przezorności, zawierająca racjonalne rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projekcie dokumentu lub wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych.....	44
9 Propozycje dotyczące przewidywanych metod oraz częstości przeprowadzenia analizy skutków realizacji projektu dokumentu	46
10 Streszczenie w języku niespecjalistycznym	47
 Spis tabel	 52
Spis map	52
 Załącznik nr 1. Ocena przewidywanych oddziaływań projektów wskazywanych w projekcie Strategii Terytorialnej OPPT Sępólna Krajeńskiego na elementy środowiska	 54

1 Podstawy formalno-prawne opracowania prognozy

Prognoza oddziaływania na środowisko wykonana została do projektu Strategii Terytorialnej Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Sępólna Krajeńskiego (ST OPPT Sępólna Krajeńskiego) otrzymanej w dniu 23 lipca 2024 r. Stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (sooś). Obowiązek jej przeprowadzania dla projektu Strategii wynika z art. 46 pkt. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r. poz. 1112).

Projekt dokumentu nie wymaga przeprowadzenia postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, tj. pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i wpływającego na teren innego państwa, wynikającego z art. 104 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Wykonawcą prognozy jest Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku – wojewódzka samorządowa jednostka organizacyjna.

Prognoza została wykonana w ramach obowiązków statutowych Biura.

2 Cel, zakres i metody opracowania prognozy

Celem opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu ST OPPT Sępólna Krajeńskiego jest zidentyfikowanie i ocena procesów mogących zachodzić w środowisku w wyniku realizacji przyjętych założeń, a także wskazanie sposobów na zminimalizowanie lub całkowitą eliminację negatywnych oddziaływań na środowisko, w tym zdrowie i życie ludzi.

Prognoza sporządzona została zgodnie z art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w Prognozie uzgodniono z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Bydgoszczy (pismo z 18 lipca 2024 r., znak: WOO.410.157.2024.AT) oraz Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Bydgoszczy (pismo z 18 lipca 2024 r., znak: NNZ.9022.4.45.2024).

Z pism określających zakres i stopień szczegółowości wymaganych informacji wynika, że prognoza oddziaływania na środowisko do projektu ST OPPT Sępólna Krajeńskiego powinna zostać sporządzona zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, przedstawiając w szczególności zagrożenia:

1. opis metod zastosowanych przy sporządzaniu prognozy, w szczególności informacje dotyczące pochodzenia danych na temat środowiska przyrodniczego,
2. istniejący stan środowiska, w tym opis elementów przyrodniczych, zagrożenia dla środowiska i źródła tych zagrożeń oraz problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu,
3. istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie,
4. cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,

5. analizę wpływu planowanego zagospodarowania na przedmiot i cele ochrony obszarów chronionych w trybie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, z uwzględnieniem uwarunkowań prawnych dotyczących tych form,
6. analizę wariantową przeprowadzoną w oparciu o zasadę prewencji i przezorności, zawierającą racjonalne rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie lub wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych.

Przedstawiony zakres prognozy pozwoli, aby projekt dokumentu, uwzględniając aspekty środowiskowe, wspomógł zrównoważony rozwój, zapewnił warunki równowagi przyrodniczej i pozwolił na racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska.

Prognozę opracowano stosowanie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowano do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. Przy sporządzeniu Prognozy bazowano przede wszystkim na metodzie badawczej polegającej na zbieraniu i analizowaniu dostępnych danych. Wykorzystano informacje o środowisku i jego stanie publikowane przez odpowiednie służby i instytucje, np. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Bydgoszczy, Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, PGW Wody Polskie, Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Toruniu, Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu i wiele innych. Informacje pozyskiwano również z powszechnie dostępnych geoportali, np. mapy.geoportal.gov.pl, geoportal.infoteren.pl, geoportal.mojregion.info, bd.lasy.gov.pl, mapa.korytarze.pl, geoportal.pgi.gov.pl, geoserwis.gdos.gov.pl, isok.gov.pl i innych oraz z Atlasu województwa kujawsko-pomorskiego. Wykorzystane zostały także materiały niepublikowane będące w posiadaniu KPBPIR oraz wiedza zespołu autorskiego na temat problemów ekologicznych w regionie. W przygotowywanym materiale sięgano również do dokumentów strategicznych i planistycznych jednostek samorządu terytorialnego należących do Stowarzyszenia Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Sępoleńskiego, tj. Powiatu Sępoleńskiego, Gminy Kamień Krajeński, Gminy Sępólno Krajeńskie, Gminy Sośno oraz Gminy Więcbork.

Przygotowywany projekt dokumentu Strategii Terytorialnej Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Sępólna Krajeńskiego formułuje cele i założenia rozwoju obszaru, który obejmuje swym zasięgiem terytorialnym powiat sępoleński. Dokument jest sporządzany w ścisłym nawiązaniu do ustaleń programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027 (FEeKP 2021-2027). Zwraca się uwagę, że dla ww. programu regionalnego przeprowadzona została strategiczna ocena oddziaływania na środowisko, w ramach której sporządzono prognozę oddziaływania na środowisko. Projekt FEeKP 2021-2027 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko został pozytywnie zaopiniowany przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy.

Niniejszy projekt dokumentu zawiera kompletny wykaz projektów, które mogą być na jego podstawie realizowane, a głównym źródłem ich finansowania będzie program regionalny Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027. Dokument ten ma charakter zamknięty – w jego ramach będą realizowane inwestycje zawarte na liście projektów podstawowych – 30 projektów ujętych w tabeli w rozdziale 9.3. Jednocześnie zwraca się uwagę, że wspomniany wykaz wybranych projektów, poza określeniem beneficjenta projektu tożsamesego z miejscem realizacji przedsięwzięcia, nie zawiera danych na temat dokładnej lokalizacji przestrzennej planowanych działań. W związku z tym w celu ustalenia potencjalnego oddziaływania na środowisko bazowano na materiałach dodatkowych w postaci fiszek projektowych, zawierających opis planowanych działań.

Jednocześnie zwraca się uwagę, że w tabeli zamieszczonej w rozdziale 6.2 Drzewo ustaleń pominięto projekt OPPT-SK-30 Budowa miejsc rekreacji w Gminie Więcbork (w tabeli zamieszczono 29 planowanych

projektów przypisując je poszczególnym celom szczegółowym, jeden projekt z listy podstawowej nie został ujęty w żadnej z grup).

Ocena oddziaływania na środowisko zgodnie z zapisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko dotyczyła wpływu planowanych projektów na obszary Natura 2000, jak i poszczególne komponenty środowiska: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki oraz dobra materialne. Została dokonana w oparciu o ww. fiszki projektowe, w których zawarty był opis ocenianych projektów. Projekty oceniono w oparciu o przygotowaną matrycę logiczną. Jej wiersze stanowiły poszczególne projekty pogrupowane według celów szczegółowych założonych w przedmiotowym projekcie ST OPPT Sępólna Krajeńskiego, kolumny natomiast zawierały ww. komponenty środowiska. Projekt OPPT-SK-30 dotyczący budowy miejsc rekreacji w Gminie Więcbork przypisano do celu szczegółowego 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń. Szczegółowy opis metody, jaką dokonano oceny przewidywanych znaczących oddziaływań zawarto w rozdziale 7.

Część z planowanych do realizacji projektów ma charakter „miękki”, w związku z czym ich oddziaływanie na środowisko będzie ograniczone do pozytywnego wpływu na ludzi i szeroko pojęte dobra materialne, w tym wzmacnianie kompetencji i umiejętności mieszkańców obszaru. W prognozie starano się zidentyfikować te działania, które będą oddziaływały na przestrzeń, w tym poszczególne komponenty środowiska, w sposób trwały. Za cel prognozy postawiono określenie przewidywanych skutków wpływu założeń projektu ST OPPT Sępólna Krajeńskiego na środowisko. Starano się przedstawiać ewentualne sposoby uniknięcia negatywnych oddziaływań, w tym rozważenie możliwych rozwiązań alternatywnych.

Do prezentacji wybranych zagadnień przestrzennych wykorzystano również metody graficzne, których efektem są ryciny uzupełniające część tekstową. Stanowią one m.in. podstawę oceny potencjalnego wpływu zakładanych do realizacji projektów (jeśli można określić miejsce ich realizacji) na zachowanie ciągłości systemu obszarów chronionych, który obejmuje obszarowe formy ochrony przyrody: obszary Natura 2000, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu i rezerваты przyrody, a także korytarze migracji, w szczególności wyznaczone przez Instytut Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk.

Formułując wnioski w zakresie oceny oddziaływań na środowisko, oceny możliwości i sposobów ograniczania i zapobiegania przewidywanym znaczącym negatywnym wpływom czy proponowania rozwiązań alternatywnych, bazowano na powszechnie dostępnych opracowaniach dotyczących aspektów środowiskowych, w tym promujących dobre praktyki, literaturze specjalistycznej oraz wiedzy i doświadczeniu członków zespołu eksperckiego.

Brak możliwości przestrzennej lokalizacji niektórych projektów, które mają być realizowane w ramach Strategii, pozostawia pewien margines niepewności. Niemniej jednak podejmowanie konkretnych działań w przestrzeni będzie uwarunkowane spełnieniem określonych przepisami wymagań formalno-prawnych, w tym związanych ze środowiskiem. W przypadku przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie zawsze znacząco oddziaływać na środowisko prowadzone będą odrębne postępowania w zakresie oceny oddziaływania na środowisko. Tym samym stopień szczegółowości informacji zawartych w prognozie dostosowano do poziomu ogólności projektu ST OPPT Sępólna Krajeńskiego.

Jednocześnie zwraca się uwagę na ocenę przewidywanych oddziaływań na środowisko wykonaną w Prognozie oddziaływania na środowisko do projektu programu regionalnego FEdKP 2021-2027. W ramach projektu FEdKP 2021-2027 wskazano kierunki wsparcia, w obrębie których dofinansowywane będą wybrane typy projektów. Wpisują się w nie projekty wybrane i umieszczone w projekcie ST OPPT Sępólna Krajeńskiego. W prognozie do projektu FEdKP 2021-2027 dokonano charakterystyki wszystkich ośmiu priorytetów tematycznych pod kątem alokacji środków jakie przeznaczono na wykonanie przewidzianych w ich ramach działań oraz wpływu ich realizacji na elementy środowiska. Dokonano również oceny przewidywanych

oddziaływać celów szczegółowych (wskazywanych w ramach tych ośmiu priorytetów) na poszczególne komponenty środowiska. Dodatkowo zwraca się uwagę, że dla projektu FEdKP 2021-2027 wykonano ocenę zgodności zakresów wsparcia w niej zawartych z zasadą „nie czyni poważnych szkód” (DNSH), w której nie zidentyfikowano działań, które mogłyby wyrządzić poważne szkody dla łagodzenia zmian klimatu, adaptacji do zmian klimatu, zrównoważonego wykorzystania i ochrony zasobów wodnych, gospodarki o obiegu zamkniętym, zapobiegania zanieczyszczeniu i jego kontroli oraz ochrony i odbudowy bioróżnorodności a także ekosystemów.

Podkreślenia wymaga fakt, że jak wskazywano wcześniej, projekty zawarte w projekcie ST OPPT Sępólna Krajeńskiego są ściśle związane z zakresami wsparcia wskazywanymi w programie regionalnym FEdKP 2021-2027, dla których będzie on stanowił główne źródło finansowania. Pozostałe możliwe źródła finansowania tych projektów to programy krajowe sporządzane w ramach Polityki Spójności 2021-2027, dla których również przeprowadzono strategiczne oceny oddziaływania na środowisko.

3 Informacje o projektowanym dokumencie

3.1 Zawartość i główne cele projektowanego dokumentu

Projekt strategii terytorialnej OPPT Sępólna Krajeńskiego sporządzony został w celu realizacji IIT (Innego Instrumentu Terytorialnego), na podstawie art. 36 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (Dz.U. poz. 1079). To instrument rozwoju terytorialnego używany w wybranych obszarach tematycznych, wskazanych w programie. Zakłada realizację programu zgodnie z warunkami określonymi w umowie partnerstwa na obszarach wyznaczonych przez instytucję zarządzającą. Zgodnie z przytoczonym artykułem ustawy, strategia terytorialna opracowywana jest przez gminę, powiat lub ich partnerstwo utworzone w jednej z wybranych form współpracy jednostek samorządu terytorialnego. Na obszarze OPPT Sępólna Krajeńskiego powstało stowarzyszenie podjęte uchwałą w *sprawie wyrażenia zgody na utworzenie oraz przystąpienie do Stowarzyszenia Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Powiatu Sępoleńskiego* pomiędzy przedstawicielami wszystkich gmin powiatu sępoleńskiego oraz samorządem powiatu. Dokument ten jest elementem polityki terytorialnej, której założenia i poziomy zostały szerzej przedstawione w Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+, przyjętej uchwałą nr XXVIII/399/20 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 grudnia 2020 r.

Projekt ST OPPT Sępólna Krajeńskiego zawiera diagnozę oraz wzajemne powiązania potencjału społecznego, gospodarczego i przyrodniczego. Prezentuje analizę problemów i potrzeb rozwojowych obszaru, jako podstawy programowania interwencji w ramach Polityki Terytorialnej Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Określa główne cele i kierunki polityki rozwoju OPPT Sępólna Krajeńskiego, oczekiwane rezultaty planowanych działań wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej. Identyfikuje rejony o niekorzystnej sytuacji społeczno-gospodarczej, zagrożone marginalizacją i utratą pełnionych funkcji, które wymagają wsparcia procesu modernizacji. Ponadto omawia źródła finansowania zaplanowanych działań, a także tryb wyboru zadań strategicznych. Dokument przedstawia projekty służące zaspokojeniu zidentyfikowanych potrzeb rozwojowych i wykorzystaniu potencjału OPPT Sępólna Krajeńskiego.

Głównym celem projektu ST OPPT Sępólna Krajeńskiego jest podniesienie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz wsparcie procesu zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej. Jego zakres obejmują następujące cele szczegółowe:

- gospodarka i wykształcone kadry,
- zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna,
- wysoka jakość życia społeczeństwa,

- atrakcyjna i dostępna przestrzeń,
- wsparcie administracyjne.

Realizacja powyższych zagadnień odbędzie się poprzez zaplanowaną interwencję w ramach polityki terytorialnej województwa. Zidentyfikowane problemy i potrzeby rozwojowe zostały ujęte w projektach mających na celu poprawę innowacyjności i konkurencyjności gospodarki.

3.2 Powiązanie projektu Strategii Terytorialnej Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Sępólna Krajeńskiego ze Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030 – Strategia Przyspieszenia 2030+ oraz programem regionalnym Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027

Projekt ST OPPT Sępólna Krajeńskiego, poza częścią diagnostyczną i strategiczną zawiera również analizę spójności ustaleń z dokumentami wyższego rzędu.

Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku. Strategia Przyspieszenia 2030+ jest jednym z podstawowych dokumentów, na bazie którego prowadzona jest polityka rozwoju województwa. Zawiera syntezę uwarunkowań, określa cele i kierunki rozwoju oraz sposób realizacji zadań, źródła ich finansowania, a także tryb wyboru projektów. Stanowi punkt odniesienia w zakresie kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej na poziomie regionalnym. Zasadniczym celem strategii jest efektywne wykorzystanie potencjału województwa służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Strategia województwa przedstawia politykę terytorialną w podziale na kilka zróżnicowanych poziomów. I poziom służy rozwojowi funkcji o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym (MOF Bydgoszczy, MOF Torunia). II poziom dotyczy podnoszenia potencjału ośrodków wojewódzkich (Bydgoszcz, Toruń). Natomiast III poziom ma na celu wzmocnienie rozwoju miejskich ośrodków funkcjonalnych ośrodków regionalnych (Włocławek, Grudziądz, Inowrocław). IV poziom związany jest z rozwojem miast powiatowych i ich obszarów funkcjonalnych. V z kolei ma za zadanie wsparcie ośrodków na poziomie lokalnym. Polityka terytorialna zakłada odrębne działania wobec poszczególnych poziomów, w tym ustalenia wobec OPPT Sępólna Krajeńskiego – IV poziom.

Projekt ST OPPT Sępólna Krajeńskiego realizowany będzie również w nawiązaniu do ustaleń programu Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027 (FEdKP 2021-2027). Wsparcie projektów odbędzie się między innymi w oparciu o instrument IIT, który w ramach polityki terytorialnej funkcjonuje na wymienionych wyżej 5 poziomach odnosząc się do zróżnicowanych potrzeb i specyfiki danego obszaru. Zgodnie z założeniami IV poziomu OPPT Sępólna Krajeńskiego ukierunkowany jest na budowanie relacji wewnętrznych i podnoszenie potencjału rozwojowego. Planowane do osiągnięcia rezultaty będą wynikać z przyjętych strategii, w których określone zostały kierunki wsparcia i projekty, dostosowane do zdiagnozowanych potrzeb. Finansowanie projektów ze środków programu FEdKP 2021-2027 koncentruje się przede wszystkim na transporcie niskoemisyjnym, efektywności energetycznej, adaptacji do zmian klimatu, ochronie walorów środowiska oraz podnoszeniu jakości życia mieszkańców i usług publicznych, z zachowaniem zasady działań zrównoważonych.

Projekt ST OPPT Sępólna Krajeńskiego jest zgodny z zapisami i założeniami rozwojowymi wymienionych dokumentów nadrzędnych co wpłynie na skuteczność oraz efektywność podejmowanych działań.

4 Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym

W niniejszym rozdziale została dokonana analiza projektu ST OPPT Sępólna Krajeńskiego pod względem ujęcia w niej celów środowiskowych ustanowionych na poziomie międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym. Ze szczebla międzynarodowego i wspólnotowego wzięto pod uwagę cele zapisane w takich dokumentach, jak:

- Europejska Konwencja Krajobrazowa;
- Przekształcenie naszego świata: Agenda na Rzecz zrównoważonego Rozwoju 2030;
- Porozumienie Paryskie;
- Czysta planeta dla wszystkich;
- Europejski Zielony Ład;
- Nowy program strategiczny na lata 2019-2024;
- Pakt Amsterdamski: Agenda Miejska dla Unii Europejskiej;
- Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030. Przywracania przyrody do naszego życia;
- Nowa Karta Lipska;
- Strategia na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności;
- 8 Program działań w zakresie środowiska „Wspólnie odwracamy tendencje”.

Cele środowiskowe w nich zawarte dotyczą przede wszystkim potrzeby poprawy efektywności energetycznej, ograniczenia zużycia energii i zasobów, zwiększenia udziału energii odnawialnej, adaptacji do zmian klimatu, dążenia do neutralności klimatycznej i zachowania różnorodności biologicznej.

Ich wdrożenie, uszczegółowienie i rozwinięcie w zakresie celów ochrony środowiska stanowią dokumenty szczebla krajowego, takie jak:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju;
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030;
- Polityka ekologiczna państwa 2030;
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności;
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030;
- Program wodno-ściekowy kraju;
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły;
- Krajowa Polityka Miejska 2030;
- Polityka energetyczna Polski do 2040 roku;
- Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do roku 2025 (z perspektywą do 2030 oraz do 2040);
- Krajowy plan gospodarki odpadami 2028;
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych 2022- AKPOŚK 2022;
- Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030.

Z celów ochrony środowiska w nich zawartych w szczególności zwraca się uwagę na te dotyczące działań na rzecz osiągnięcia dobrego stanu wód, budowania zielonych miast, rozwoju nisko- i zeroemisyjnego transportu, zwłaszcza publicznego oraz adaptacji do zmian klimatu, w tym poprzez realizację zwłaszcza w przestrzeni miejskiej elementów błękitno-zielonej infrastruktury.

Stwierdza się, że cel główny przyjęty dla projektu ST OPPT Sępólna Krajeńskiego, jak i cele szczegółowe w niej zawarte, a następnie przełożone na konkretne projekty planowane do realizacji w perspektywie finansowej

2021-2027, są spójne z celami ochrony środowiska ustanowionymi w ww. dokumentach. Projekt ST OPPT Sępólna Krajeńskiego przewiduje działania na rzecz wsparcia inwestycji w zakresie realizacji celów dotyczących poprawy stanu środowiska przyrodniczego. W szczególności widoczne jest to w celu szczegółowym 2. Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna, jak również w projektach mających na celu odnowę przestrzeni publicznych (cel szczegółowy 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń).

5 Ocena istniejącego stanu środowiska, elementów przyrodniczych, zagrożeń dla środowiska i źródeł tych zagrożeń

Budowa geologiczna

Teren Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej (OPPT) Sępólna Krajeńskiego znajduje się w granicach trzech stref geologicznych: niecki pomorskiej, wału pomorskiego i wału kujawskiego. Te struktury geologiczne mają istotne znaczenie dla budowy geologicznej i obecnego krajobrazu regionu. Najstarsze nawiercone utwory to osady starszego paleozoiku, w tym dewonu, przykryte osadami cechsztyńsko-mezozoicznymi, zdominowanymi przez dolomity, anhydryty i sole cechsztyńskie, oraz mułowce, iłowce i piaskowce jury i triasu. Podłoże badanego obszaru głównie tworzą osady czwartorzędowe i trzeciorzędowe. Osady czwartorzędowe pokrywają całą powierzchnię terenu, ich miąższość jest zmienna i sięga od 31,5 m do ponad 100 m. Składają się one głównie z glin zwałowych, piasków i żwirów lodowcowych, piasków sandrowych oraz osadów rzecznych i jeziornych, w tym torfów i namulów. Wyróżnia się tu również utwory powstałe podczas zlodowaceń południowopolskich, środkowopolskich i północnopolskich, z dominacją osadów stadiałów leszczyńskiego i poznańskiego. Pod osadami czwartorzędowymi, obejmującymi cały obszar, znajdują się utwory mezozoiczne z triasu, jury i kredy o miąższości około 2,5 km. W ramach utworów trzeciorzędowych na analizowanym obszarze zalegają osady z oligocenu i miocenu. W oligocenie występują piaski drobnoziarniste i mułki ilaste, natomiast miocen reprezentują ily, mułki oraz piaski przewarstwione węglem brunatnym.

Rzeźba terenu

Rzeźba terenu OPPT Sępólna Krajeńskiego jest zróżnicowana i charakteryzuje się licznymi formami polodowcowymi oraz ukształtowaniem terenu związanym z działaniem lodowca. Dominują tu wysoczyzny morenowe, które zajmują znaczną część obszaru. Towarzyszą im formy wklęsłe, takie jak zagłębienia końcowe i wytopiskowe, oraz doliny wód roztopowych, a także formy wypukłe, takie jak moreny czołowe, ozy i drumliny. Urozmaicają one krajobraz i świadczą o dynamicznych procesach geomorfologicznych zachodzących w przeszłości. Ponadto, doliny rzeczne, jeziora polodowcowe oraz tereny bagniste i torfowiska dodają różnorodności geograficznej, tworząc kompleksowy i malowniczy krajobraz. Tworzą je kompleksy jezior i rzek na południu, rzeka Sępólna wraz z jeziorami Niechorz, Sępoleńskie i Lutowskie w centralnej części oraz rzeka Kamionka z Jeziorem Mochel na północy. Obszar uzupełniają równiny sandrowe, występujące w pobliżu rynien polodowcowych. Rzędna terenu analizowanego obszaru kształtuje się od ok. 110 m n.p.m. na południowym wschodzie i rośnie w kierunku północnym i północno-zachodnim do 140-160 m n.p.m. Najwyższym wzniesieniem OPPT Sępólna Krajeńskiego jest Czarna Góra (188 m n.p.m.), które znajduje się w okolicach wsi Dąbrówka. Jest to jednocześnie najwyższe wzniesienie w województwie kujawsko-pomorskim.

Osuwiska i obszary zagrożone występowaniem ruchów masowych

Na obszarze OPPT Sępólna Krajeńskiego nie stwierdzono występowania osuwisk. Terenu nie zakwalifikowano również jako zagrożonego występowaniem ruchów masowych.

Udokumentowane złoża kopalin

Zgodnie z aktualnym Bilansem Zasobów Złóż Kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2023 r. w granicach OPPT Sępólna Krajeńskiego występują złoża kopalin tj. piasków i żwirów, kredy jeziornej i węgla brunatnego. Ich rozmieszczenie na analizowanym obszarze jest nierównomierne. Najbardziej liczną grupę surowców stanowią

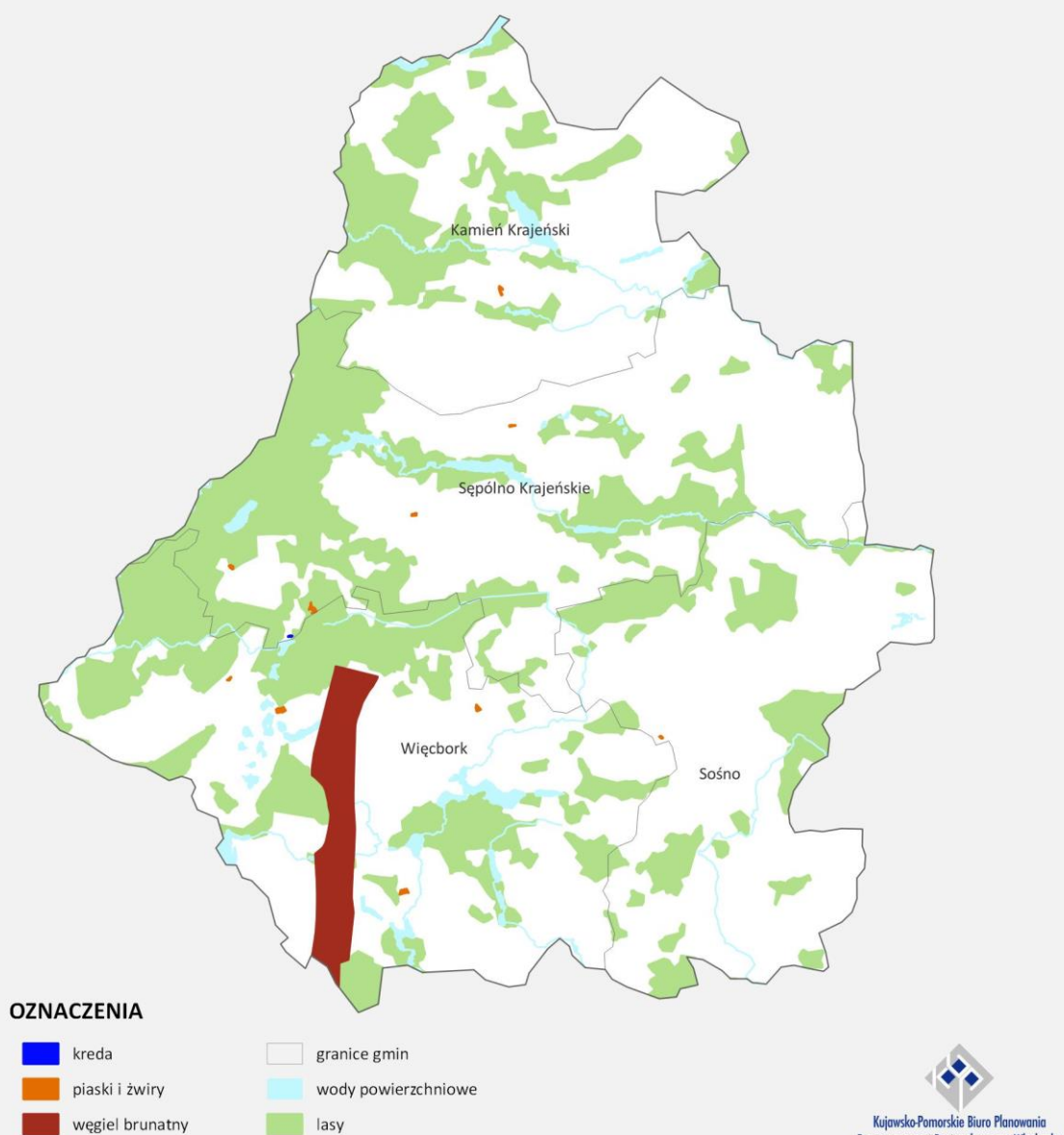
piaski i żwiry występujące głównie w południowej części obszaru. Również w południowej części, w gminie Więcbork znajduje się bardzo głęboko zalegające złożo węgla brunatnego. Rozpoznane złożo kredy jeziornej znajduje się z kolei w południowo-zachodniej części gminy Sępólno Krajeńskie przy jeziorze Jeleń. Nie jest już jednak eksploatowane. W tabeli nr 1 zamieszczonej poniżej przedstawiono liczbę złóż kopalin rozpoznanych na obszarze OPPT Sępólno Krajeńskiego według poszczególnych grup.

Tabela 1. Liczba złóż kopalin w granicach OPPT Sępólno Krajeńskiego

Kopalina	Liczba złóż
Surowce energetyczne	
Węgiel brunatny	1
Surowce skalne	
Kreda	1
Piaski i żwiry	11
SUMA	13

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bilansu Zasobów Złóż Kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2023, Warszawa 2024

Mapa 1. Udokumentowane złoża kopalin w granicach OPPT Sępólno Krajeńskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych „Bilans złóż kopalin w Polsce” wg stanu na 31.12.2023r. PIG-PIB, Warszawa 2024r.

Gleby

W OPPT Sępólna Krajeńskiego generalnie występują mało sprzyjające warunki przyrodnicze dla rozwoju rolnictwa spowodowane słabą jakością gleb. Ubogie gleby rdzawe (uksztaltowane na żwirach i piaskach) występują głównie w części północnej i zachodniej OPPT i porośnięte są lasami. Z kolei w centralnej części obszaru dominują gleby brunatne i płowe. Gleby płowe pojawiają się również na północy omawianego obszaru. W części wschodniej, na terenach o większej wilgotności występują dość duże kompleksy gleb organicznych. Na omawianym obszarze nie odnotowuje się klas gleb I i II, z kolei klasa IIIa spotykana jest w śladowych ilościach i jedynie w północnej części obszaru (gm. Kamień Krajeński).

Wody powierzchniowe i podziemne

Wody powierzchniowe

OPPT Sępólna Krajeńskiego położony jest w dorzeczu Wisły i Odry. Przez jego teren biegnie dział wodny I-rzędu pomiędzy tymi dorzeczami. W dorzeczu Odry położona jest: gmina Więcbork, zachodnia część gminy Sośno i położona na południe od rzeki Sępolenki część gminy Sępólno Krajeńskie. W dorzeczu Wisły położona jest z kolei: pozostała część gminy Sępólno Krajeńskie, gmina Kamień Krajeński oraz wschodnia część gminy Sośno. Sieć hydrograficzną tego obszaru stanowią rzeki Kamionka i Sępolenka (w dorzeczu Wisły), a także Łobżonka (odwadnia około 40% obszaru) i Orla (obie w dorzeczu Odry).

Na obszarze tym licznie występują jeziora. Należy on do obszarów o stosunkowo wysokim wskaźniku jeziorności. Zgodnie z Mapą Podziału Hydrograficznego Polski łączna liczba jezior w granicach obszaru prowadzenia polityki terytorialnej wynosi 73. Najwięcej z nich znajduje się w gminie Więcbork. Do największych, tj. o powierzchni powyżej 100 ha, znajdujących się w całości na tym obszarze należą jeziora: Więcborskie (o największej powierzchni 218,29 ha), Sępoleńskie, Lutowskie i Mochel. Łącznie w granicach OPPT Sępólna położonych jest 26 jezior o powierzchni ponad 20 ha.

Na terenie OPPT Sępólna wydzielono 11 zlewni jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych i 11 jednolitych części wód powierzchniowych jeziornych. Są to następujące zlewnie JCWP:

- rzeczne

RW200010292659	Kamionka
RW200017292749	Sępólna
RW2000172927671	Krówka do Dopływu z jez. Proboszczowskiego
RW200017292768	Lucimska Struga
RW200024292699	Kamionka od jez. Mochel do ujścia
RW6000181883949	Rokitka
RW6000181884329	Łobżonka do Jelonki
RW600018188449	Lubcza
RW600020188479	Łobżonka od Jelonki do Orli
RW6000181884819	Orla do jez. Więcborskiego
RW600025188487	Orla od jez. Więcborskiego do jez. Witosławskiego

- jeziorne

LW20400	Zamarte
LW20403	Mochel
LW10475	Wiele
LW10480	Juchacz
LW10492	Stryjewo
LW10504	Czarmuńskie
LW10508	Wiosławskie
LW20415	Lutowskie

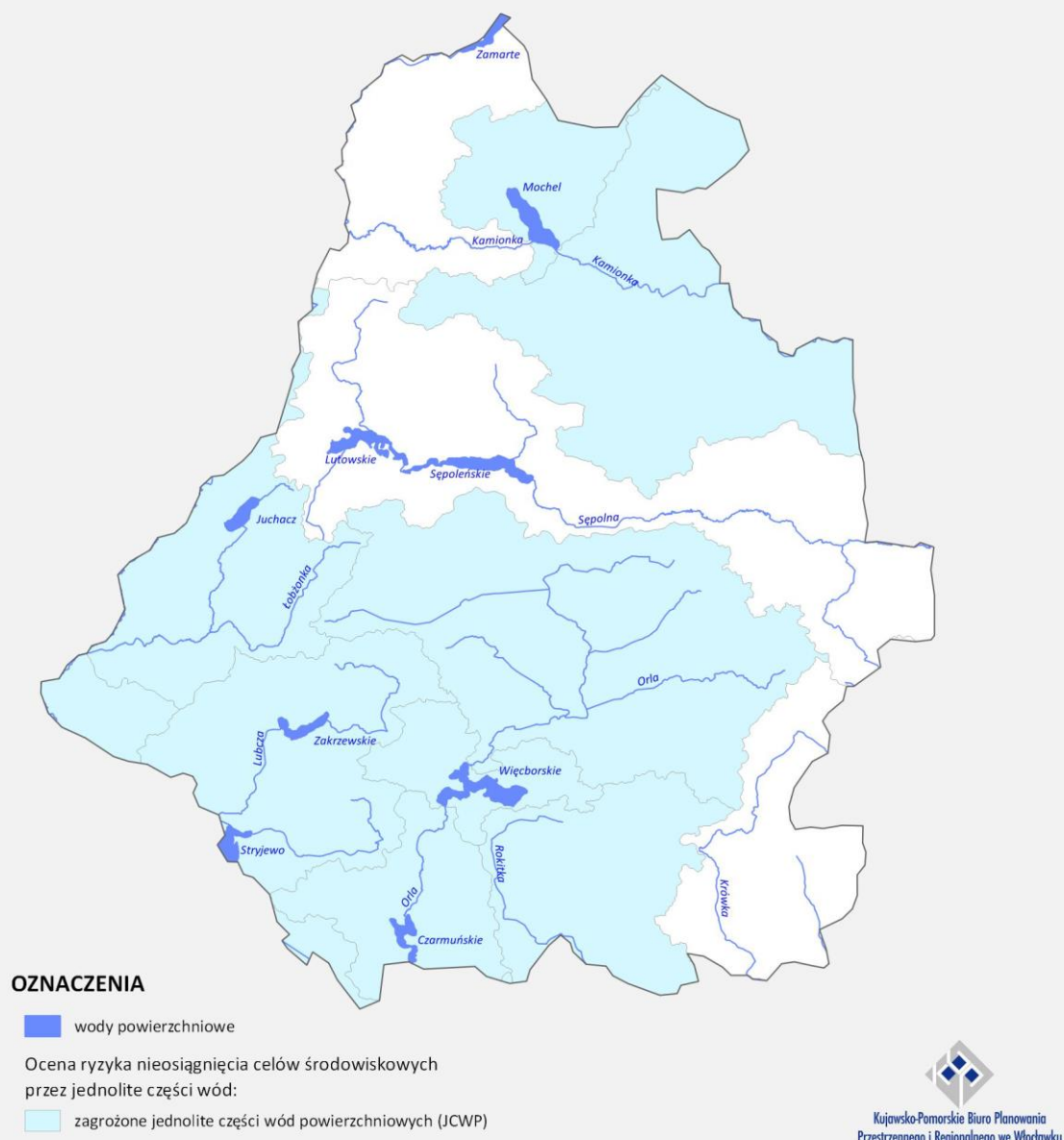
LW20417	Sępoleńskie
LW10486	Zakrzewskie
LW10501	Więcborskie

Stan dziewięciu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych, badanych w ostatnich kilku latach określono jako zły. Dla dwóch z nich – Lucimska Struga i Orla do jez. Więcborskiego brak jest danych. Większość z omawianych zlewni (7 zlewni) jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych, a tylko cztery zlewnie są niezagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych (Kamionka, Sępólna, Krówka do Dopływu z jez. Proboszczowskiego i Lucimska Struga). Za główne źródło presji uznaje się nawożenie i depozycję oraz odpływ miejski (wody opadowe), a także ścieki przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (głównie punktowe), w tym związane z transportem i turystyką. Zlewnie te położone są w większości na obszarze użytkowanym rolniczo. Stąd też obserwuje się silną presję związaną z eutrofizacją. Wiele z cieków, dla których wyznaczono powyższe zlewnie, poddanych jest presji hydromorfologicznej m.in. związanej z prostowaniem koryta, stosowaniem budowli piętrzących i regulacyjnych. Tam, gdzie obszary leśne stanowią niewielki odsetek powierzchni poszczególnych zlewni, obserwuje się zły stan wód.

Stan ośmiu jednolitych części wód powierzchniowych jeziornych położonych w granicach obszaru prowadzenia polityki terytorialnej Sępólna został określony jako zły, a dla trzech brak jest danych. Zlewnie niemal wszystkich tych jezior są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych. Jedynie zlewnia jeziora Juchacz jest niezagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Za główne źródło presji dla zlewni jeziornych uznaje się rolnictwo i depozycję, a także źródła rozproszone wynikające z rozwoju obszarów zurbanizowanych, w tym poprzez transport, turystykę i odpływ miejski.

Według map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Osłony Kraju, na terenie OPPT Sępólna zagrożenie powodziowe występuje w niewielkim stopniu – jedynie w zlewni rzeki Kamionki (głównie w okolicy Kamienia Krajeńskiego). Ponadto mogą również wystąpić lokalne podtopienia związane z ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi, takimi jak nawalne deszcze lub w skutek spływu powierzchniowego, związanego z występowaniem powierzchni trudnoprzepuszczalnych. Ma to miejsce głównie na terenach zurbanizowanych.

Mapa 2. Jednolite części wód powierzchniowych w OPPT Sępólno Krajeńskie

Źródło: opracowanie własne na podstawie IIaPGW (www.apgw.gov.pl)

Wody podziemne

Główny poziom użytkowy na terenie OPPT Sępólno występuje w utworach czwartorzędowych, sporadycznie wykorzystywane są wody występujące w poziomach starszych.

W granicach tego obszaru położone są dwa główne zbiorniki wód podziemnych. Są to:

- nr 127 Subzbiornik Złotów-Piła-Strzelce Krajeńskie – jest to zbiornik neogeński typu porowego, obejmuje on niewielki fragment położony w zachodniej części OPPT Sępólno Krajeńskiego,
- nr 128 Zbiornik międzymorenowy Ogorzeliny – jest to zbiornik czwartorzędowy, typu porowego, obejmuje on niewielki fragment położony w północnej części OPPT Sępólno Krajeńskiego

Zgodnie z obowiązującym podziałem obszaru Polski na 172 jednolite części wód podziemnych (JCWPd) obszar ten położony jest w obrębie dwóch JCWPd. Są to JCWPd nr 35 (obejmuje południową część powiatu) i JCWPd nr 36 (obejmuje północną część powiatu). JCWPd nr 35 złożona jest z dwóch pięter wodonośnych – czwartorzędowego i paleogeńsko-neogeńskiego. Z kolei JCWPd nr 36 jest złożonym, wielopoziomowym

systemem wodonośnym. Składa się ona z pięciu poziomów: trzech czwartorzędowych, jednego neogeńskiego i jednego kredowego. Stan obu (zarówno chemiczny, ilościowy jak i ogólny) został określony jako dobry, nie są też one zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych. Jedynie dla JCWPd nr 35 zidentyfikowano znaczącą presję obszarową rozproszoną związaną z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem.

Zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna

OPPT Sępólna Krajeńskiego położony jest w granicach jednego mezoregionu fizyczno-geograficznego – Pojezierza Krajeńskiego, wydzielonego w ramach opracowania Jerzego Kondrackiego¹.

Różnorodności elementów środowiska geograficznego, takich jak: rzeźba terenu, obecność rzek m.in.: Kamionki i Sępolenki oraz jezior, torfowisk i innych zabagnień, ma bezpośrednie odzwierciedlenie w zróżnicowaniu ekosystemów analizowanego obszaru.

Na szatę roślinną obszaru objętego opracowaniem składają się lasy, użytki zielone wraz z łąkami (w tym roślinność bagienna), zieleń śródpolna, sady i ogrody oraz tereny zielone na obszarach zurbanizowanych. Największymi skupiskami zieleni wysokiej na analizowanym obszarze są lasy. Według danych GUS za rok 2022 powierzchnia lasów w obszarze OPPT Sępólna Krajeńskiego wyniosła 19 581 ha, stanowiąc ponad 24% powierzchni całego obszaru. Tereny leśne na obszarze OPPT Sępólna Krajeńskiego rozmieszczone są nierównomiernie, z wyraźną koncentracją w zachodniej części gminy Sępólno Krajeńskie oraz w północnej części gminy Więcbork. Skład gatunkowy lasów analizowanego obszaru jest dość mocno zróżnicowany. Na obszarze Krajeńskiego Parku Krajobrazowego przeważają lasy liściaste i mieszane, z dominacją buka, dębu i grabu, z domieszką brzozy i drzew iglastych. Spotyka się tu również bory sosnowe. W obniżeniach terenu, szczególnie dolinach rzecznych oraz na obrzeżach jezior rynnowych występują często drzewostany olszowe. Na pozostałych terenach, niezwiązanych z gospodarką leśną, niezwykle istotnymi dla bioróżnorodności analizowanego obszaru są również zadrzewienia przydrożne, śródpolne miedze, użytki zielone wraz z łąkami, torfowiska, sady i ogrody oraz tereny zielone na obszarach zurbanizowanych. Obszary te stwarzają swoistego rodzaju wyspy biocenozy na terenach silnie przekształconych oraz dostarczają możliwości migracji i bytowania fauny i flory. W pasie nadbrzeżnym rzek, jak również pozostałych cieków, jezior, oczek wodnych rozwinięta jest roślinność nadwodna, zbiorowiska szuwarowe i trzcinowiska. Bezpośrednio w dolinach rzecznych występuje szereg gatunków zagrożonych lub chronionych w skali kraju oraz rzadkich w regionie. Do gatunków roślin objętych ochroną, występujących na obszarze OPPT Sępólna Krajeńskiego możemy zaliczyć m.in.: storczyk Lipiennik Loesela, grąźel żółty, grzybień biały, lilię złotogłów, wawrzynek wilczełyko, podkolan biały, pluskwicę europejską.

OPPT Sępólna Krajeńskiego położony jest w zasięgu korytarzy ekologicznych migracji gatunków wskaźnikowych – dużych ssaków (wilka, rysia, łosia, jelenia) opracowanych przez Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży w 2012 r. Fauna OPPT Sępólna Krajeńskiego powiązana jest ściśle z dużymi obszarami leśnymi. W lasach dominują sarny, jelenie, daniela i dziki. Spotykane są także zające, króliki, lisy, borsuki oraz kuny leśne. Na pozostałych terenach ostojami bioróżnorodności są ekosystemy dolin rzecznych m.in.: Kamionki i Sępolenki oraz licznych na terenie powiatu sępoleńskiego jezior. Do najbardziej urozmaiconych pod względem ichtiologicznym jezior należą: J. Więcborskie, J. Zakrzewskie, J. Stryjewo, J. Runowskie, w których występują m.in.: leszcz, karp, sandacz, szczupak czy węgorz. W granicach OPPT Sępólna Krajeńskiego znajduje się obszar Natura 2000 – specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO). Na analizowanym obszarze występują liczne gatunki ptaków, w tym m.in.: łyski, perkozy dwuczube, żurawie, bociany białe, jaskółki, jastrzębie, bieliki, kanie rude. Faunę tego obszaru uzupełniają niżowe gatunki ptaków (kumak nizinny, traszka grzebieniasta, różne gatunki ropuch) oraz gadów (jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworódka, żmija zygzakowata, padalec).

¹ zmodyfikowane przez zespół pod kierunkiem J. Solona i J. Borzyszkowskiego [w:] J. Solon, J. Borzyszkowski i in., PHYSICO-GEOGRAPHICAL MESOREGIONS OF POLAND: VERIFICATION AND ADJUSTMENT OF BOUNDARIES ON THE BASIS OF CONTEMPORARY SPATIAL DATA, 2018

Przyrodniczy system obszarów chronionych

Na przyrodniczy system obszarów chronionych terenu OPPT Sępólna Krajeńskiego składają się zarówno obiekty przestrzenne, jak i punktowe. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na analizowanym obszarze występuje większość z nich: rezerваты przyrody, park krajobrazowy, obszar chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, zespół przyrodniczo-krajobrazowy, pomniki przyrody i użytki ekologiczne.

Na obszarze objętym opracowaniem znajduje się pięć rezerwatów przyrody.

Rezerwat przyrody „Buczyna”, dla którego obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 2 listopada 2015 r., znajduje się na terenie gminy Sępólno Krajeńskie. Powierzchnia rezerwatu wynosi 20,01 ha. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie powierzchni leśnej o drzewostanie bukowym.

Rezerwat przyrody „Dęby Krajeńskie”, dla którego obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 17 listopada 2015 r., znajduje się na terenie gminy Sępólno Krajeńskie. Powierzchnia rezerwatu wynosi 45,83 ha. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie lasu grądowego z drzewostanem dębowo-bukowym.

Rezerwat przyrody „Gaj Krajeński”, dla którego obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 sierpnia 2012 r., znajduje się na terenie gminy Sępólno Krajeńskie. Powierzchnia rezerwatu wynosi 10,04 ha. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie fragmentu acidofilnej buczyny niżowej z rzadkimi gatunkami runa.

Rezerwat przyrody „Lutowo”, dla którego obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 sierpnia 2012 r., znajduje się na terenie gminy Sępólno Krajeńskie. Powierzchnia rezerwatu wynosi 19,39 ha. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie fragmentu boru bagiennego.

Rezerwat przyrody „Wąwelnio”, dla którego obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 22 lutego 2021 r., znajduje się na terenie gminy Sośno. Powierzchnia rezerwatu wynosi 4,72 ha. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie siedliska żyznego lasu liściastego o charakterze grądu środkowoeuropejskiego *Galio sylvatici-Carpinetum* z cechami żyznej buczyny niżowej *Galio odorati-Fagetum*, a w szczególności zachowanie warunków niezbędnych dla niezaburzonych, naturalnych i spontanicznych procesów odnowienia drzewostanu zniszczonego wskutek nawałnicy.

Na obszarze OPPT Sępólna Krajeńskiego znajduje się jeden park krajobrazowy.

Krajeński Park Krajobrazowy powstał w 1998 roku. Zajmuje powierzchnię 73850 ha, w tym część gmin: Sępólno Krajeńskie, Więcbork i Kamień Krajeński. Występują tu liczne, dobrze zachowane formy morfologiczne związane z glacialnym cyklem rzeźbotwórczym, takie jak: ozy, drumliny, kemy, wzgórza morenowe i rynny jeziorne. Rzeźba terenu jest bardzo zróżnicowana. Wzgórza morenowe osiągają tu znaczne wysokości względne dochodzące do kilkudziesięciu metrów. Dominującym krajobrazem jest krajobraz rolniczy urozmaicony zadrzewieniami i licznymi oczkami wodnymi. Na bagnach i torfowiskach występują liczne rośliny chronione jak: rosiczka, żurawina błotna, bagno zwyczajne. Występuje tu bogata i różnorodna szata roślinna, są tu także chronione i rzadkie gatunki zwierząt. Lasy zajmują około 30% powierzchni. Są zróżnicowane, zachowały się tu prawie wszystkie zbiorowiska leśne, takie jak: bory sosnowe i mieszane, lasy liściaste, grądy, dąbrowy, buczyny oraz łągi i olsy.

Na obszarze OPPT Sępólna Krajeńskiego znajduje się jeden obszar chronionego krajobrazu.

Obszar Chronionego Krajobrazu Ozów Wielowickich, dla którego obowiązuje Uchwała nr VI/115/19 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 27 maja 2019 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Ozów Wielowickich, znajduje się na terenie gminy Sośno. Obszar obejmuje fragment Pojezierza Krajeńskiego, charakteryzuje się występowaniem młodego krajobrazu polodowcowego, a szczególnie unikatowymi formami rzeźby terenu tzw. ozami. Celem ochrony obszaru jest zachowanie unikatowych form geomorfologicznych (ozów), prowadzenie racjonalnej gospodarki łowieckiej, m.in. poprzez dostosowanie liczebności populacji zwierząt łownych związanych z ekosystemami otwartymi do warunków środowiskowych, propagowanie nasadzeń gatunków rodzimych drzew i krzewów liściastych.

Na obszarze OPPT Sępólna Krajeńskiego znajduje się jeden obszar Natura 2000.

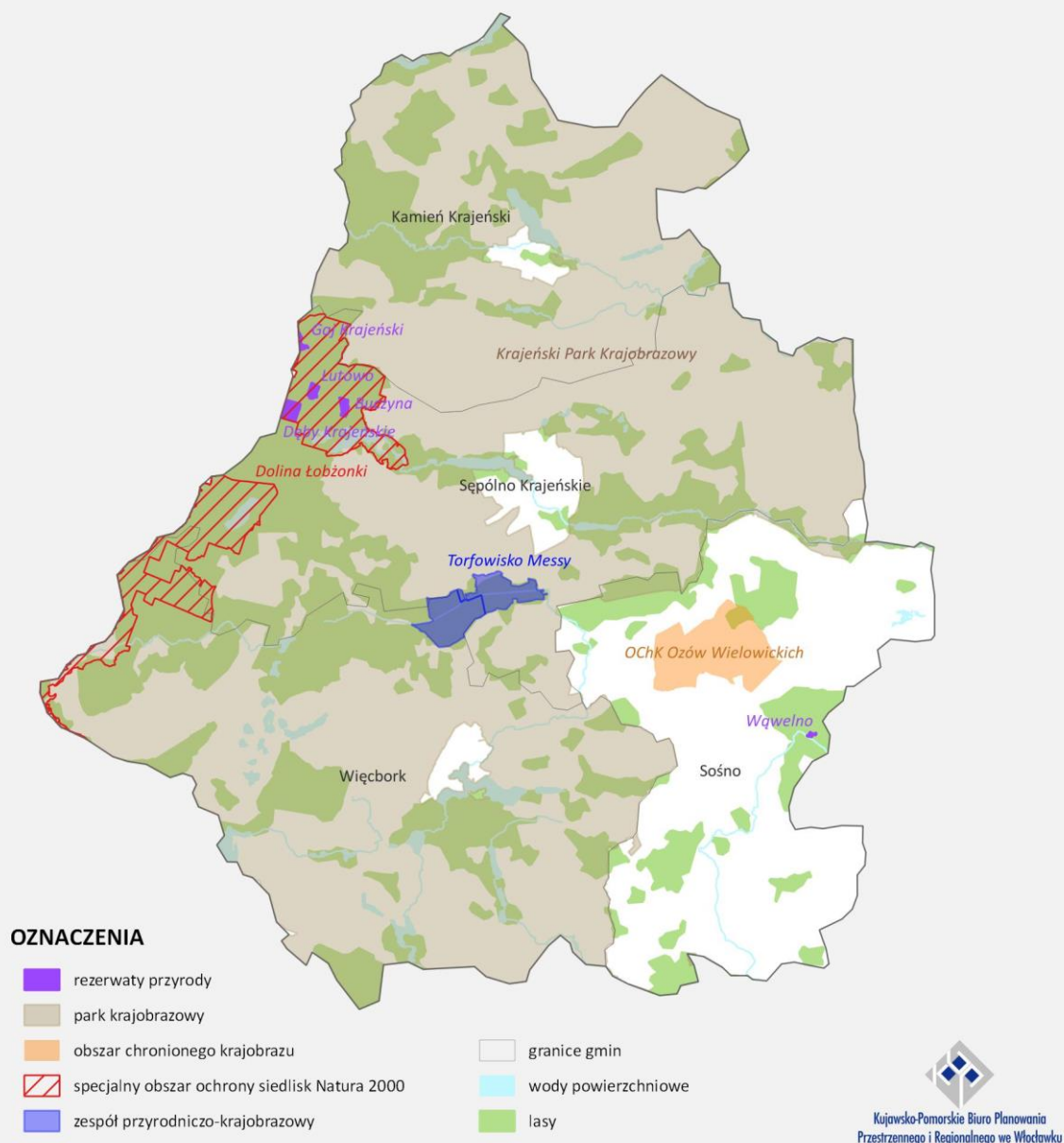
Specjalny obszar ochrony siedlisk Dolina Łobżonki PLH300040 znajduje się na terenie gmin: Sępólno Krajeńskie, Więcbork i Kamień Krajeński. Obejmuje rzekę i jej dolinę wraz z otoczeniem. W dnie doliny występują często torfowiska niskie i łęgi, a w górę stoków – grądy i buczyny. Na stokach o ekspozycji południowej występują murawy sucholubne. Znajdują się tu także cenne siedliska: starorzecza i inne naturalne, eutroficzne zbiorniki wodne, naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, nizinne i podgórskie rzeki, murawy kserotermiczne, górskie i niżowe ziołorośla nadrzeczne i okrajkowe, niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie, torfowiska przejściowe i trzęsawiska, torfowiska alkaliczne, kwaśne buczyny, żyzne buczyny, grąd środkowoeuropejski, bory i lasy bagienne, lasy łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe, świetlista dąbrowa subkontynentalna. Stwierdzono tu występowanie wielu gatunków ssaków, takich jak: bóbr, wydra, bezkręgowca – czerwonończyka nieparka. Wartość siedlisk przyrodniczych podnosi występowanie rzadkich roślin: pluskwica europejska, kukulka krwista, kukulka plamista, kukulka szerokolistna, wawrzynek wilczełyko, naparstnica zwyczajna, lilia złotogłów, jarząb brekinia, pełnik europejski. Do głównych zagrożeń zalicza się zmianę stosunków wodnych (regulowanie koryt rzecznych, melioracje osuszające) i zanieczyszczenie wód, zaprzestanie użytkowania łąk (uprawa), zarastanie, wędkarstwo, niewłaściwą gospodarkę leśną, np. próby wprowadzenia gatunków iglastych, wydobywanie torfu, zaśmiecenie, użytkowanie rekreacyjne.

Przyrodniczy system obszarów i obiektów chronionych terenu OPPT Sępólno Krajeńskiego tworzą:

rezerwaty przyrody		
1. Buczyzna - leśny	20,01 ha	gm. Sępólno Krajeńskie
2. Dęby Krajeńskie - leśny	45,83 ha	gm. Sępólno Krajeńskie
3. Gaj Krajeński - leśny	10,04 ha	gm. Sępólno Krajeńskie
4. Lutowo - leśny	19,39 ha	gm. Sępólno Krajeńskie
5. Wąwelno - leśny	12,30 ha	gm. Sośno
Parki krajobrazowe		
Krajeński Park Krajobrazowy	74985,60 ha	gm. Sępólno Krajeńskie, gm. Więcbork, gm. Kamień Krajeński
obszary chronionego krajobrazu		
Obszar Chronionego Krajobrazu Ozów Wielowickich	1120,54 ha	gm. Sośno
obszary Natura 2000		
– Specjalny obszar ochrony siedlisk Dolina Łobzonki PLH300040		
użytki ekologiczne – 272 obiekty:		
48 – gmina Kamień Krajeński 151 – gmina Sępólno Krajeńskie 21 – gmina Sosno 52 – gmina Więcbork		
pomniki przyrody – 82 obiekty		
10 – gmina Kamień Krajeński 35 – gmina Sępólno Krajeńskie 15 – gmina Sosno 22 – gmina Więcbork		
zespół przyrodniczo-krajobrazowy: Messy (na terenie gmin: Więcbork i Sępólno Krajeńskie, od 2023 r. na terenie gm. Sępólno Krajeńskie nosi nazwę „Torfowisko Messy”)		
<i>Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CFFOP, GDOŚ (https://crfop.gdos.gov.pl/)</i>		

Rozmieszczenie obszarów chronionych na terenie OPPT Sępólno Krajeńskiego ilustruje mapa.

Mapa 3. Obszary prawnie chronione w OPPT Sępólno Krajeńskie

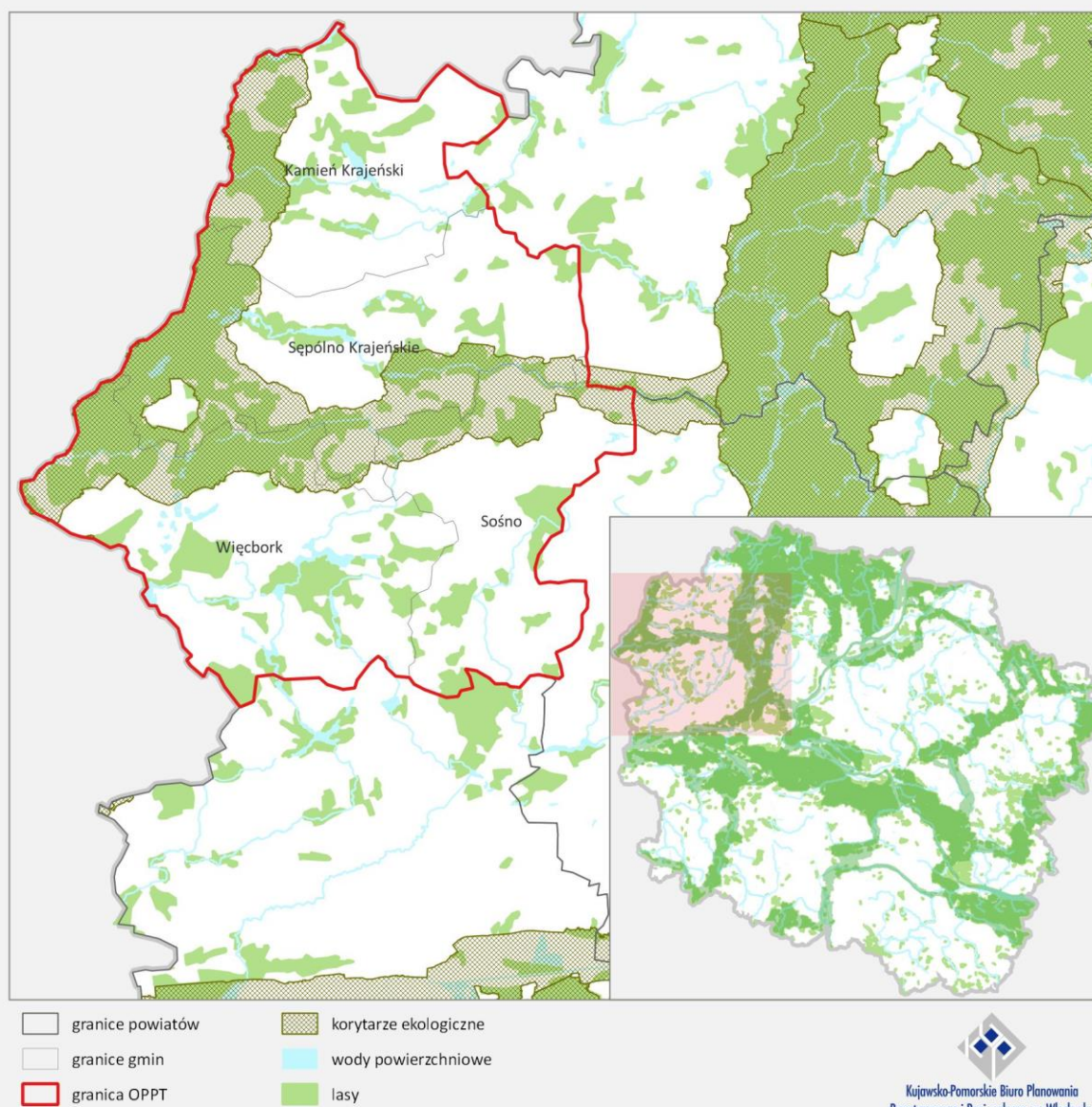

Źródło: opracowanie własne

Obszary prawnie chronione zajmują przeważającą część obszaru OPPT Sępólno Krajeńskie. Rozmieszczenie form ochrony przyrody nawiązuje do doliny Łobżonki oraz do występujących kompleksów leśnych oraz użytków rolnych.

Na terenie OPPT Sępólno Krajeńskie znajduje się fragment korytarza ekologicznego: Krajna GKPn-17B stanowiącego część sieci korytarzy ekologicznych wyznaczonych przez ZBS PAN w Białowieży (mapa korytarzy ekologicznych z 2012 r.) jako tereny migracji dużych ssaków. Zasięg korytarza ekologicznego ilustruje mapa.

Mapa 4. Rozmieszczenie korytarzy ekologicznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie mapa.korytarze.pl

Bardzo liczne i zajmujące znaczną przestrzeń formy ochrony przyrody na terenie OPPT Sępólno Krajeńskiego świadczą o tym, że występują tu wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe wymagające ochrony. Tylko na niewielkiej części obszaru nie obowiązują zakazy gospodarowania związane z potrzebami ochrony terenów i obiektów przyrodniczych.

Zagrożenia poważnymi awariami

W granicach omawianego obszaru nie występują zakłady stwarzające duże ryzyko powstania poważnej awarii przemysłowej (ZDR). Ponadto w granicach omawianego obszaru nie znajduje się żaden zakład zaliczany zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska do zakładów stwarzających zwiększone ryzyko awarii przemysłowej (ZRR) ze względu na ilość posiadanych substancji niebezpiecznych.

Powietrze

Na obszarze OPPT Sępólno Krajeńskiego nie są zlokalizowane stacje pomiarowe służące ocenie jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim. Obszar leży w kujawsko-pomorskiej strefie oceny jakości

powietrza. Z raportu oceniającego jakość powietrza w województwie kujawsko-pomorskim w latach 2019-2023 opracowanego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska wynika, że dla strefy kujawsko-pomorskiej w kontekście oceny z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych celu ochrony zdrowia głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza są benzo(a)pirenu, pył zawieszony PM_{2,5} i PM₁₀ oraz ozon. Dla części zanieczyszczeń, pomimo systematycznego obniżania się ich stężeń, nadal dopuszczalne poziomy są przekraczane.

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza na obszarze OPPT Sępólna Krajeńskiego jest emisja antropogeniczna pochodząca z sektora komunalno-bytowego, emisja z transportu oraz działalności przemysłowej. Lokalnymi źródłami zanieczyszczeń są indywidualne piece gospodarstw domowych na paliwa stałe (często przestarzałe i/lub wykorzystujące niskiej jakości paliwo) oraz lokalne kotłownie. Emisja zanieczyszczeń z sektora transportowego jest zależna przed wszystkim od natężenia ruchu. W OPPT Sępólna Krajeńskiego emisja zanieczyszczeń komunikacyjnych występuje przede wszystkim przy skrzyżowaniach głównych ulic w obszarach o zwartej zabudowie i wzdłuż dróg o dużym natężeniu ruchu, tj. drogi krajowej nr 25 oraz dróg wojewódzkich nr 241, nr 189 czy nr 242. Problem nasila ciągły rozwój transportu indywidualnego, co skutkuje dynamicznym wzrostem liczby samochodów poruszających się na drogach. Na jakość powietrza mają również wpływ zanieczyszczenia pochodzące z sektora przemysłowego. W obszarze OPPT Sępólna Krajeńskiego działają podmioty gospodarcze, które emitują gazy lub pyły do powietrza, w tym m.in. przedsiębiorstwa związane z branżą meblową (m.in. PPHU GABI-BIS w Runowie Krajeńskim). Nie ma natomiast zarejestrowanego zakładu o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Stan akustyczny (hałas)

Teren OPPT Sępólna Krajeńskiego zgodnie z art. 117 ustawy Prawo ochrony środowiska nie jest objęty obowiązkiem wykonania oceny stanu akustycznego. Stąd najbliższe stanowiska pomiarowe hałasu komunikacyjnego zlokalizowane były w Nakle nad Notecią w ciągu drogi wojewódzkiej nr 241. Przez analizowany teren przebiegają drogi: krajowa nr 25, wojewódzkie nr 241, 242 i 189 o łącznej długości 94 km. Ponadto występuje gęsta sieć dróg powiatowych i gminnych, po których odbywa się głównie ruch lokalny. Drogi przebiegające przez obszary zabudowane są głównym źródłem hałasu. Najbardziej uczęszczaną drogą w powiecie jest droga krajowa nr 25. Z badań lokalnych wynika, że ruch komunikacyjny na tej drodze powoduje przekroczenia norm hałasu, szczególnie w centrach miast przez które przebiega. Brak obwodnicy Sępólna Krajeńskiego oraz ciągły wzrost natężenia ruchu powoduje nasilanie się problemu hałasu komunikacyjnego.

Ponadto w miejscowości Sępólno Krajeńskie oraz Więcbork Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy w roku 2021 prowadził badania poziomu hałasu przemysłowego. Nie stwierdzono źródeł hałasu przemysłowego będących uciążliwością akustyczną dla mieszkańców. Wynika to z tego, że większość dużych zakładów zlokalizowana jest w „strefie przemysłowej” – z dala od miejsc zamieszkania ludności.

Na terenie OPPT Sępólna Krajeńskiego praktycznie nie występują źródła hałasu kolejowego. Od roku 2000 połączenie osobowe Chojnice – Nakło zostało zlikwidowane i prowadzony jest jedynie transport towarowy. Natężenie ruchu pociągów jest bardzo niskie i wynosi nie więcej niż kilka przejazdów w ciągu miesiąca.

Pola elektromagnetyczne

Przez analizowany obszar nie przebiegają linie energetyczne najwyższych napięć, występują natomiast linie elektroenergetyczne o niższym napięciu i stacje elektroenergetyczne, które również są źródłami pól elektrycznych i magnetycznych o częstotliwości 50 Hz. Rozkłady pól w otoczeniu linii elektroenergetycznych są zależne od konstrukcji linii, warunkującej usytuowanie znajdujących się pod napięciem przewodów w przestrzeni. Poprzez wykorzystywanie energii w każdej dziedzinie życia, dla niezakłóconego funkcjonowania gospodarki oraz zapewnienia odpowiedniej jakości życia społeczeństwa, dla zagwarantowania bezpieczeństwa dostaw konieczne jest funkcjonowanie rozbudowanego przesyłowego systemu elektroenergetycznego.

Źródłami pola elektromagnetycznego są również obiekty radiokomunikacyjne, w tym powszechnie występujące stacje sieci telefonii komórkowych, zapewniające dostęp do usług w zakresie telefonii i Internetu. W celu ochrony ludności przed polami elektromagnetycznymi przekraczającymi dopuszczalne wartości oraz umożliwienia dotrzymania standardów jakości środowiska należy przestrzegać ustalonych w przepisach odrębnych odległości w jakich możliwa jest realizacja obiektów budowlanych, w tym przede wszystkim przeznaczonych do zamieszkania.

Zmiany klimatu

Obszar prowadzenia polityki terytorialnej Sępólna Krajeńskiego wg klasyfikacji klimatycznej W. Okołowicza i D. Martyn leży w regionie pomorskim. Klimat ten charakteryzuje się zmiennością wynikającą ze styku wilgotnej masy powietrza oceanicznego z zachodu i suchego powietrza kontynentalnego ze wschodu. Dodatkowo klimat cechuje występowanie zarówno krótkiego lata jak i zimy. Okres wegetacyjny wynosi ok. 200-215 dni, a okres z przymrozkami ok. 90-117 dni.

Średnia roczna temperatura powietrza w 2022 roku oscylowała w granicach 9-10°C, a rok wcześniej w przedziale 8-9°C. W wieloleciu 1971-2000 średnia roczna temperatura powietrza mieściła się w przedziale 7-8°C, natomiast w kolejnym wieloleciu 1981-2010 w północnej części powiatu temperatura wzrosła do 9°C. W wieloleciu 1991-2020 średnia temperatura na całym obszarze wynosiła ok. 8-9°C. Najcieplejszymi miesiącami są lipiec i sierpień z średnią temperaturą w granicach 17-18°C i temperaturą maksymalną w granicach 30-32°C. Z kolei najniższa temperatura minimalna występuje w styczniu. W wieloleciu 1971-2000 minimalna temperatura powietrza wynosiła ok. -17/-18°C, natomiast w kolejnym wieloleciu 1981-2010 we wschodniej części powiatu temperatura minimalna wzrosła do -15°C. Z kolei w ostatnim wieloleciu (1991-2020) temperatura minimalna mieściła się w granicach od -16 do -14°C z najniższą temperaturą w części wschodniej OPPT Sępólna Krajeńskiego.

W 2021 roku roczna suma opadów atmosferycznych wynosiła ok. 500-550 mm, a w roku 2022 opady spadły do 450-550 mm. W wieloleciu 1971-2000 roczna suma opadów atmosferycznych mieściła się w przedziale 500-550 mm. W kolejnych wieloleciach (1981-2010 i 1991-2020) roczna suma opadów wzrosła do 600 mm. Najmniej opadów atmosferycznych w ostatnim wieloleciu było w okresie zimowym, a najmniej w okresie letnim.

Czynnikami kształtującym klimat jest również występowanie oraz prędkość wiatru. Na terenie OPPT Sępólna Krajeńskiego dominują wiatru południowo-zachodnie oraz zachodnie. Średnia prędkość wiatru na tym obszarze wynosi ok. 2,7 m/s.

Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany klimatu są jednym ze współczesnych problemów obserwowanych na całym świecie. Zmiany te zachodzą na bardzo szeroką skalę, ale ich skutki są odczuwalne również na poziomie lokalnym. Obserwowane jest ocieplenie klimatu zarówno w stosunku do średnich wieloletnich, ale również częstotliwości występowania fal upałów oraz zmiany intensywności i rozmieszczeniu opadów, w tym skrócenie czasu zalegania pokrywy śnieżnej.

Prognozowane zmiany klimatu będą mieć istotny wpływ zarówno na przestrzeń miast: Sępólno Krajeńskie, Więcbork i Kamień Krajeński jak i na tereny wiejskie, na których dominują średnio urodzajne gleby płowe. Wpływ zmian klimatu będzie odczuwalny głównie w efektywności gospodarki rolnej, a także będą oddziaływać na gospodarkę wodną, przemysł oraz jakość życia człowieka. Wśród pozytywnych skutków należy wymienić wydłużający się okres wegetacyjny oraz poprawę warunków sprzyjających produkcji energii ze źródeł odnawialnych – wzrost nasłonecznienia.

Zagrożenia dla ładu przestrzennego

Na obszarze OPPT Sępólna Krajeńskiego zauważalne jest występowanie silnych powiązań społeczno-gospodarczych pomiędzy wszystkimi czterema gminami. Sieć osadnicza na terenie powiatu sępoleńskiego

rozmieszczona jest w miarę równomiernie. Znajdują się trzy miasta tj.: Sępólno Krajeńskie, Więcbork i Kamień Krajeński, które skupiają ponad 40% mieszkańców obszaru.

Siedziba powiatu Sępólno Krajeńskie pełni rolę ośrodka ponadlokalnego w zakresie m.in. administracji powiatowej i instytucji jej podległych. Ośrodkiem uzupełniającym jest miasto Więcbork, gdyż na jego obszarze funkcjonują szkoły ponadpodstawowe i szpital powiatowy. W Kamieniu Krajeńskim i Sośnie koncentruje się głównie działalność związana z podstawową obsługą mieszkańców (opieka przedszkolna, szkolnictwo podstawowe, opieka zdrowotna, administracja, usługi).

Na terenach miejskich przeważa zabudowa głównie mieszkaniowa oraz różnego rodzaju zabudowa usługowa, handlowa, produkcyjna. Zabudowa miejska ma charakter zwarty. W Sępólnie Krajeńskim wykształciły się dwa główne zespoły zabudowy. Po wschodniej części Jeziora Sępoleńskiego znajduje się zespół zabudowy mieszkaniowej i usługowej o charakterze śródmiejskim. Po południowej stronie jeziora znajduje się rozległy kompleks zabudowy mieszkaniowej, a po jego północno-wschodniej stronie zabudowa mieszkaniowa uzupełniona terenami o funkcji rekreacyjno-sportowej. Dodatkowo we wschodniej części miasta zlokalizowany jest Park Przemysłowy. W Więcborku zabudowa zlokalizowana jest po zachodniej i północnej stronie Jeziora Więcborskiego. Ma ona charakter mozaikowy, w której przeplatają się tereny o funkcji mieszkaniowej, usługowej, produkcyjno-składowej i rekreacyjnej. Rynek stanowiący centrum zabudowy o charakterze śródmiejskim jest także funkcjonalnie powiązany z brzegiem jeziora. W przestrzeni miasta znajdują się enklawy otwartych przestrzeni nieurbanizowanych. Kamień Krajeński posiada niewielki zespół zabudowy śródmiejskiej skupione wokół rynku. Na pozostałej części obszaru występują zgrupowania zabudowy mieszkaniowej oraz tereny o funkcjach usługowych, produkcyjnych, rekreacyjnych (nad Jeziorem Mochel). Część obszaru miasta jest nieurbanizowana, z uwagi na użytkowanie rolnicze oraz obszary leśne.

Na obszarach wiejskich dominuje zabudowa mieszkaniowa, a w większych wsiach np. Sośno, Sypniewo, Witunia zauważalna jest również zabudowa usługowa oraz produkcyjna związana z działalnością rolniczą. Na przeważającym obszarze nie występuje zjawisko znacznego rozproszenia zabudowy. Jest ona skoncentrowana zazwyczaj w centrach miejscowości oraz wzdłuż ciągów komunikacyjnych. Obszary wiejskie na obszarze OPPT mają charakter rolniczy. Zdecydowana większość przestrzeni zajęta jest przez tereny rolne, z których tylko niewielka część posiada dobre warunki do rozwoju produkcji rolnej. Wiąże się to z brakiem występowania na analizowanym terenie gleb klas I i II.

Na obszarze OPPT Sępólna Krajeńskiego dostrzegany jest chaos w formach zabudowy związany z niedopasowaniem architektury do otoczenia, w szczególności pod względem kolorystyki, gabarytów. Ponadto występują obszary o niskiej jakości terenów publicznych, które mogłyby służyć mieszkaniom jako miejsca integracji i spotkań. Pomimo tego, iż w ostatnich latach zostały przeprowadzone działania poprawiające ład przestrzenny oraz inwestycje, które znacznie podniosły walory architektoniczne m.in. rewitalizacja centrum Więcborka to nadal istnieje potrzeba przeprowadzenia procesów rewitalizacji. Dotyczy to szczególnie adaptacji obecnie niewykorzystywanych obiektów do celów społecznych, jak również powstanie nowych terenów zielonych, wprowadzanie nasadzeń i wykonywanie zabiegów pielęgnacyjnych zniszczonych terenów zielonych. Odnowa przestrzeni publicznych będzie miała również istotny wpływ na poprawę stanu środowiska przyrodniczego.

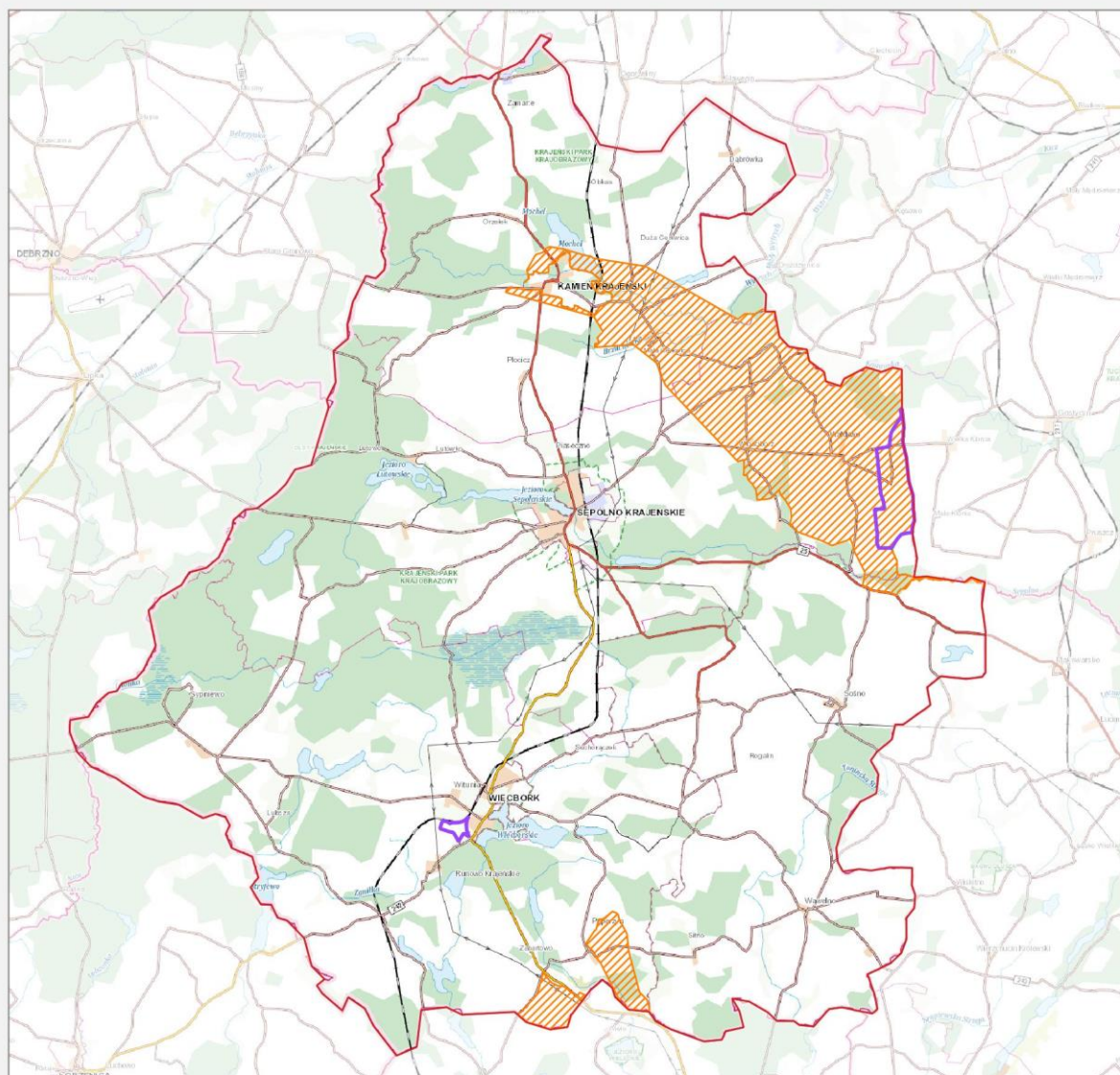
Znaczącym elementem układu przestrzennego jest infrastruktura komunikacyjna. OPPT Sępólna Krajeńskiego stanowi ważny węzeł komunikacyjny. Jednym z ważniejszych elementów układu drogowego jest droga nr 25, która stanowi najdogodniejsze połączenie z Bydgoszczą i Toruniem. Ponadto przez teren OPPT przebiegają trzy drogi wojewódzkie, zapewniające połączenie z sąsiednimi ośrodkami powiatowymi. Droga nr 241 relacji Tuchola – Sępólno – Więcbork – Nakło – Wągrowiec, nr 242 relacji Więcbork – Łobżenica – Falmierowo, nr 189 relacji Więcbork – Złotów – Jastrowie. Planowana budowa obwodnicy Sępólna Krajeńskiego usprawni ruch tranzytowy i wyprowadzi go z centrum miasta, ale także spowoduje niekorzystne zmiany w strukturze użytkowania gruntów.

Analizowany teren cechuje się wysokimi walorami przyrodniczymi. Wynikają one z urozmaiconej rzeźby terenu, występowania obszarów leśnych oraz jezior, a także bardzo dobrego stanu środowiska.

Istotny z punktu widzenia zagospodarowania przestrzennego jest Audyt krajobrazowy dla województwa kujawsko-pomorskiego. Zawiera on rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazów priorytetowych oraz krajobrazów w obrębie obszarów lub obiektów, o których mowa w art. 38a ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (parki kulturowe, parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obiekty znajdujące się na listach Światowego Dziedzictwa UNESCO, obszary Sieci Rezerwatów Biosfery UNESCO MaB lub obszary i obiekty proponowane do umieszczenia na tych listach). Na obszarze OPPT Sępólna Krajeńskiego zidentyfikowano 72 krajobrazy, natomiast dla 68 krajobrazów sformułowano rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony krajobrazów, które powinny być uwzględniane w aktach planowania przestrzennego na poziomie lokalnym.

Dodatkowo należy podkreślić, iż dla analizowanego obszaru w Audycie krajobrazowym dla województwa kujawsko-pomorskiego wskazano dwa obszary, które z uwagi na znaczący spadek wartości krajobrazu wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony. Jeden z nich o powierzchni około 480 ha znajduje się na terenie Krajeńskiego Parku Krajobrazowego. Jest to obszar wskazany do dalszej analizy z uwagi na intensywne użytkowanie ziemi, głównie gruntów ornych, prowadzenie upraw monokulturowych, funkcjonowanie gospodarstw rolnych z rozbudowaną infrastrukturą, przekształcenia powierzchni ziemi. Drugi obszar o powierzchni około 45 ha znajdujący się również na terenie Krajeńskiego Parku Krajobrazowego został wskazany do dalszej analizy z uwagi na intensywne użytkowanie ziemi, głównie gruntów ornych, istniejące dwie elektrownie wiatrowe oraz brak zadrzewień.

Mapa 5. Obszar wymagający pogłębionej analizy z uwagi na znaczący spadek wartości krajobrazu

- obszary widzenia, dla których sformułowano rekomendacje
- obszary, które ze względu na znaczący spadek wartości krajobrazu wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony

Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania
Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ

Odpady

Analiza stanu gospodarki odpadami na rok 2023 pokazuje, że system gospodarowania odpadami komunalnymi na tym terenie jest dobrze rozwinięty, jednak wymaga ciągłego monitorowania i weryfikacji możliwości technicznych oraz organizacyjnych gminy. Dane z Głównego Urzędu Statystycznego na rok 2022 wskazują, że w powiecie sępoleńskim wytworzonych zostało 278 kg odpadów komunalnych na jednego mieszkańca i wartość ta wykazuje tendencję rosnącą. W stosunku do roku 2019 zanotowano wzrost wytworzonych odpadów komunalnych o 31 kg na jednego mieszkańca.

Gminy na terenie OPPT Sępólna Krajeńskiego podpisały umowy z przedsiębiorstwami zajmującymi się odbiorem i przetwarzaniem odpadów komunalnych. Przedsiębiorstwa te specjalizują się w przetwarzaniu różnorodnych odpadów komunalnych, co zapewnia efektywne zarządzanie całością zanieczyszczeń generowanych na tym terenie.

W 2023 roku odpady wraz z odpadami zielonymi, zostały przekazane do Zakładu Mechaniczno-Biologicznego Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Stawnicy. W tym samym roku na terenie Gminy Sępólno Krajeńskie została zakończona budowa Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK). Prowadzeniem Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych zgodnie z umową w 2023 r. zajmowała się firma Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.

Gospodarka wodno-ściekowa

OPPT Sępólno Krajeńskiego charakteryzują się malejącymi zasobami wody. Kluczowymi aspektami są: minimalizacja strat, dbanie o stan wody oraz jej oszczędzanie. Dążenie do zwiększenia efektywności dostaw wody wymaga działań, takich jak rozwój systemów ujęć, uzdatnianie wód oraz zarządzanie sieciami wodno-kanalizacyjnymi. W celu usprawnienia oszczędzania zasobów wodnych istotne jest wprowadzenie nowoczesnych technologii odczytu i ewidencji poboru wody. Pozwoli to na skuteczniejszą kontrolę zużycia i dostosowanie do realnych potrzeb.

OPPT Sępólno Krajeńskiego cechuje się bardzo niskim udziałem osób korzystających z sieci wodociągowej. W 2020 roku odsetek ten wynosił 85% (wobec 96% średniej wojewódzkiej). W miastach udział ten był wyższy i wynosił 95%.

W 2020 roku 60% mieszkańców OPPT Sępólno Krajeńskiego korzystało z sieci kanalizacyjnej, co jest wynikiem niższym od średniej wojewódzkiej, która wynosi 70%. Najwyższy odsetek korzystających z kanalizacji odnotowano w gminach Kamień Krajeński i Sępólno Krajeńskie (65-70%), podczas gdy w gminie Więcbork wynosił on 56%, a w gminie Sośno zaledwie 40%.

Pomimo znaczącego rozwoju infrastruktury kanalizacyjnej w ostatnich dziesięciu latach, zwłaszcza na obszarach wiejskich, gdzie udział ten wzrósł o ponad 50%, wciąż widoczna jest znaczna różnica między miastami a terenami wiejskimi. W miastach 81% mieszkańców korzysta z kanalizacji, natomiast na wsiach tylko 44%. W gminach miejsko-wiejskich różnice te są wyraźne; największa dysproporcja jest w gminie Sępólno Krajeńskie, gdzie 90% mieszkańców miasta korzysta z kanalizacji, podczas gdy na terenach wiejskich zaledwie 33%.

Na terenie OPPT Sępólno Krajeńskiego istnieją cztery aglomeracje wodno-ściekowe:

- Aglomeracja Sępólno Krajeńskie (RLM – 13,2 tys., poziom skanalizowania 98,85%);
- Aglomeracja Więcbork (RLM 9,7 tys., poziom skanalizowania 91,69%);
- Aglomeracja Sośno (RLM 2,3 tys., poziom skanalizowania 98,02%);
- Aglomeracja Kamień Krajeński (RLM 5,0 tys., poziom skanalizowania 98,18%).

5.1 Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Termin „znaczące oddziaływanie” wprowadzony został poprzez ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska – nie został jednak w niej zdefiniowany. W literaturze specjalistycznej dominuje stanowisko, że o znaczącym oddziaływaniu na środowisko można mówić w sytuacji naruszenia określonych prawem standardów takich jak: jakość powietrza, wód powierzchniowych oraz gleb, poziom hałasu i promieniowania elektromagnetycznego. Natomiast zgodnie z definicją zawartą w art. 3 pkt 17) ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko przez znaczące negatywne oddziaływanie na obszar NATURA 2000 rozumie się *oddziaływanie na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności działania mogące:*

a) pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunkowych roślin i zwierząt, dla których został wyznaczony obszar Natura 2000, lub

b) wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których został wyznaczony obszar Natura 2000, lub

c) pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Katalog przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco) określony został w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. W myśl art. 71 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko są to przedsięwzięcia wymagające uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W związku z powyższym nie wszystkie oddziaływania negatywne są oddziaływaniami znaczącymi.

W projekcie ST OPPT Sępólna Krajeńskiego wskazano 30 projektów wybranych do wsparcia w perspektywie finansowej. Charakter planowanych projektów jest zróżnicowany. Są wśród nich działania zarówno „miękkie” wspierające rozwój uczniów, podnoszące jakość edukacji i dostosowujące kształcenie do potrzeb rynku pracy, jak i „trwałe” – inwestycyjne, o różnym zakresie, których zakres oddziaływania ograniczy się przeważnie do skali lokalnej.

Prognozuje się, że część z nich będzie mogła w sposób negatywny oddziaływać na komponenty środowiska, w tym na powierzchnię ziemi, rośliny, zwierzęta. Jednak, zgodnie ze stwierdzeniem przytoczonym powyżej, nie wszystkie te negatywne oddziaływania będą oddziaływaniami znaczącymi. Zakłada się, że znaczące negatywne oddziaływania na środowisko mogą wystąpić w przypadku realizacji projektów, poza projektami o charakterze „miękkim”, na obszarach, na których już obecnie występują problemy środowiskowe.

Ocena stanu środowiska w OPPT Sępólna Krajeńskiego wykazała, że obszar ten mierzy się z problemami środowiskowymi, które potencjalnie mogłyby być potęgowane przez realizację przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub potencjalnie znacząco oddziaływujących na środowisko. Problemy te dotyczą przede wszystkim:

- terenów, na których mogą być przekroczone dopuszczalne poziomy hałasu,
- terenów, na których przekroczone są dopuszczalne normy zanieczyszczenia powietrza,
- obszarów niedoboru wody,
- obszarów wymagających poprawy gospodarki wodno-ściekowej,
- obszarów występowania „dzikich wysypisk” odpadów
- terenów wód powierzchniowych zagrożonych nieosiągnięciem celów środowiskowych.

W związku z powyższym, jeśli spośród planowanych projektów te, które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko nie będą realizowane na obszarach, których problemy środowiskowe dotyczą, nie zakłada się, że będą one pogłębiały istniejące zagrożenia wobec komponentów środowiska, jak i środowiska jako całości. Zwraca się jednak uwagę, że ze względu na skalę i charakter projektu dokumentu, który nie zawsze zawiera konkretne informacje dotyczące przestrzennych lokalizacji planowanych inwestycji, niejednokrotnie trudno jednoznacznie ocenić bezpośredni wpływ planowanych zamierzeń na określone tereny. Jednocześnie wskazuje się na proekologiczny i prospołeczny charakter planowanych zamierzeń, których nie tylko nie będą pogłębiały istniejących problemów, ale mogą pomóc w ich rozwiązywaniu. W szczególności dotyczy to projektów realizujących cel szczegółowy: Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna.

W projekcie ST OPPT Sępólna Krajeńskiego planuje się działania na rzecz modernizacji energetycznej obiektów. Wymiana źródeł ciepła z konwencjonalnego na odnawialne źródła energii i poprawa parametrów energetycznych budynków pozwoli na zastąpienie dotychczasowych emisyjnych źródeł ciepła czystą energią, a tym samym ograniczenie emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego. Wpłynie to pozytywnie na poprawę jakości powietrza na analizowanym obszarze, co obecnie jest istotnym problemem środowiskowym. Do poprawy jakości powietrza i ograniczania hałasu przyczynić się może również rozwój infrastruktury dla pieszych i rowerzystów (budowa ścieżek rowerowych). Pozytywny wpływ na zasoby naturalne, a przede wszystkim wodę, będzie mieć modernizacja sieci wodociągowych. Pozwoli to poprawić

jakość wody dostarczanej do mieszkańców obszaru, a jednocześnie opomiarowanie i monitoring ograniczy ewentualne straty powstałe m.in. w wyniku awarii. Ponadto w projekcie Strategii znajdują się projekty, których celem jest tworzenie przestrzeni publicznych z elementami jej adaptacji do zmieniającego się klimatu – planowana jest m.in. wymiana powierzchni nieprzepuszczalnych na przepuszczalne, zapewnienie możliwości gromadzenia się wody deszczowej czy wprowadzanie nowych nasadzeń czy zadrzewień. Zakłada się, że jeśli planowane inwestycje będą realizowane w oparciu o dobre praktyki i sprawdzone rozwiązania zaadoptowane do warunków lokalnych to ich efekt końcowy wpłynie pozytywnie na środowisko. Tym samym obszary w obrębie, których występują problemy środowiskowe nie będą poddane dodatkowej presji ze strony planowanych przedsięwzięć, ale możliwe że dzięki nim część problemów uda się ograniczyć bądź rozwiązać.

5.2 Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu dokumentu

Wymaganiem elementem prognozy oddziaływania na środowisko jest wyznaczanie możliwych zmian stanu środowiska w przypadku nieprzyjęcia dokumentu. Realizacja działań zapisanych w projekcie ST OPPT Sępólna Krajeńskiego z pewnością nie pozostanie obojętna dla środowiska jak i jego poszczególnych komponentów. Z uwagi na charakter planowych projektów w większości należy spodziewać się oddziaływań pozytywnych, a oddziaływania negatywne będą miały charakter lokalny, często przejściowy. Związane będą z wprowadzaniem nowych funkcji, mających służyć przede wszystkim lokalnym społecznościom.

Cele uwzględnione w projekcie dokumentu są spójne z celami zawartymi w dokumentach środowiskowych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym. Kierunki działań w celach szczegółowych 2. Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna i 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń dostrzegają występujące problemy środowiskowe i dążą do ich rozwiązania. Z tego względu szereg projektów dotyczy lub uwzględnia aspekty działań na rzecz adaptacji do skutków zmian klimatu, osiągania neutralności klimatycznej czy ograniczania zużycia energii i zasobów naturalnych (zwłaszcza wody).

Odstąpienie od realizacji niektórych z określonych celów mogłoby spowodować, że założone cele o charakterze prośrodowiskowym nie zostaną osiągnięte. W takim przypadku istniejące problemy środowiskowe mogą pozostać nierozwiązane albo nawet się pogłębić. W szczególności zwraca się tutaj uwagę na projekty z zakresu modernizacji/termomodernizacji energetycznych. Ich celem jest zarówno obniżenie kosztów eksploatacyjnych i poprawa parametrów energetycznych, ale dostrzega się również ich wpływ na poprawę jakości powietrza poprzez ograniczenie niskiej emisji.

Brak realizacji tego typu działań utrzyma lub może nawet zwiększyć negatywne oddziaływania na środowisko (dalsza emisja zanieczyszczeń do powietrza czy strata zasobów). Nie podjęcie działań adaptacyjnych do zmian klimatu może spowodować, że postępująca zmiana warunków klimatycznych będzie nasilała istniejące problemy i być może generowała nowe. Ocieplanie się klimatu, coraz częstsze i dłuższe fale upałów wymagają wprowadzenia rozwiązań, dzięki którym jakość życia mieszkańców co najmniej nie będzie gorsza niż obecnie. Bez działań na rzecz terenów zieleni, zwiększenia powierzchni przepuszczalnych i retencjonowania wody czy poprawy standardów klimatycznych obiektów użyteczności publicznej trudno będzie zwiększać odporność przestrzeni publicznych na skutki zmian klimatu. Ponadto dużą wagę przywiązuje się do działań „miękkich” mających służyć edukacji i wzmacnianiu potencjału kompetencyjnego dzieci i młodzieży czy profilaktyce zachowań prozdrowotnych, dzięki którym obszar ma szansę na dalszy rozwój społeczno-gospodarczy, a mieszkańcy szansę na osiągnięcie dobrej jakości życia i zdrowia. Dla rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru istotne jest również zapewnianie jego mieszkańcom miejsc pracy. W tym celu realizowany będzie projekt polegający na uzbrojeniu terenu inwestycyjnego w niezbędną dla rozwoju przedsiębiorstw infrastrukturę techniczną i drogi dojazdowe. Planowana zmiana wpłynie na obecne zagospodarowanie terenu i będzie wiązać się z przekształceniami w dotychczasowym krajobrazie.

W związku z powyższym brak przyjęcia i realizacji założeń zawartych w projekcie ST OPPT Sępólna Krajeńskiego spowodowałby, że obszar ten w dalszym ciągu zmagałby się z problemami środowiskowymi, a jakość życia mieszkańców nie uległaby poprawie. Mniejsza byłaby szansa na osiągnięcie celu głównego zakładanego w projekcie dokumentu, tj. podniesienia poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego. Możliwe, że istniejące problemy nasiliłyby się, a jakość życia i zdrowie mieszkańców uległyby pogorszeniu.

6 Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektu dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Obszar prowadzenia polityki terytorialnej Sępólna Krajeńskiego odznacza się wysokimi walorami przyrodniczymi, w tym krajobrazowymi, o czym świadczy fakt utworzenia na znacznej części omawianego obszaru Krajeńskiego Parku Krajobrazowego. Choć obszar postrzegany jest jako posiadający wyjątkowo wysokiej jakości środowisko – również zmagają się z problemami ochrony środowiska. Zidentyfikowano je w rozdziale 5 oceniającym istniejący stan środowiska. Dotyczą one w szczególności: jakości powietrza, jakości wód i gospodarki wodno-ściekowej, zagrożenia hałasem, degradacji gleb, utraty zasobów geologicznych, gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów czy ochrony i racjonalnego użytkowania zasobów przyrodniczych i krajobrazowych.

W Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Sępoleńskiego na lata 2020-2023 z perspektywą na lata 2024-2027 wskazano zagadnienia wymagające interwencji, definiując jednocześnie cele środowiskowe będące odpowiedzią na występujące problemy. Najważniejsze z nich, istotne z punktu widzenia realizacji projektu ST OPPT Sępólna Krajeńskiego, wybrano i zestawiono w tabeli poniżej.

Z uwagi na fakt, że na omawianym obszarze występują liczne formy ochrony przyrody – problemy środowiska ich również dotyczą. Największym zagrożeniem dla przyrody jest presja antropogeniczna, która wpływa na degradację przyrody, ale także zmiany klimatu, które prowadzą do zmian składu gatunkowego obecnych siedlisk.

Cenne przyrodniczo pod względem występowania rzadkich gatunków roślin i zwierząt tereny wymagają właściwego podejścia planistycznego, aby nie utraciły swych wartości przyrodniczych. Niekontrolowany rozwój osadnictwa rozprzestrzeniającego się w obrębie terenów wartościowych przyrodniczo lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie czy zabudowywanie lub przecinanie korytarzy ekologicznych, w tym przez infrastrukturę transportową, mogą doprowadzić do unifikacji i ubożenia krajobrazów. Również zaniechanie tradycyjnego użytkowania rolniczego na skutek intensyfikacji procesów rolniczych powoduje przekształcanie krajobrazów rolniczych i utratę charakterystycznych dla nich elementów – zadrzewień i zakrzewienia wzdłuż miedz, polnych dróg czy śródpolnych oczek wodnych, a równocześnie do zaniku ekosystemów z nimi związanych stanowiących siedlisko wielu gatunków. Efektem presji rolniczej jest również regulacja i osuszanie mokradeł. W efekcie przyczynia się to do wymierania gatunków, skutkując utratą różnorodności biologicznej, a tym samym powoduje zaburzenie stabilności ekosystemów. Będzie to miało negatywny wpływ na gospodarkę i społeczeństwo. Zagrożeniami dla przyrody są również: zanieczyszczenie powietrza, zanieczyszczenia wód powierzchniowych, zła gospodarka wodna, nielegalne wycinanie roślin, „dzikie wysypiska odpadów”, kłusownictwo, nieprawidłowa gospodarka leśna, nadmierna presja turystyczna.

Tabela 2. Najważniejsze problemy oraz cele ochrony środowiska w OPPT Sępólna Krajeńskiego

OBSZAR INTERWENCJI: Ochrona klimatu i jakości powietrza

Cel: Dobra jakość powietrza atmosferycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm

Kierunki interwencji:

Poprawa jakości powietrza

Ograniczanie emisji zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł niskoenergetycznych

Termomodernizacja budynków

Rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii

Rozbudowa energooszczędnych systemów oświetlenia budynków i dróg publicznych

OBSZAR INTERWENCJI: Zagrożenia hałasem

Cel: Dobry stan klimatu akustycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm poziomu hałasu

Kierunki interwencji:

Ochrona przed hałasem

OBSZAR INTERWENCJI: Gospodarowanie wodami

Cel: Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych

Kierunki interwencji:

Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych

Gospodarowanie wodami dla ochrony przed: powodzią, suszą i deficytem wody

OBSZAR INTERWENCJI: Gospodarka wodno-ściekowa

Cel: Wyrównanie dysproporcji pomiędzy stopniem zwodociągowania i skanalizowania

Kierunki interwencji:

Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki

Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków, w tym realizacja programów sanitacji w zabudowie rozproszonej

OBSZAR INTERWENCJI: Zasoby geologiczne

Cel: Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalin

Kierunki interwencji:

Racjonalne wykorzystanie kopalin

OBSZAR INTERWENCJI: Gleby

Cel: Dobra jakość gleb

Kierunki interwencji:

Racjonalne wykorzystanie zasobów gleb

OBSZAR INTERWENCJI: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Cel: Racjonalna gospodarka odpadami

Kierunki interwencji:

Ograniczenie ilości odpadów trafiających bezpośrednio na składowisko oraz zmniejszenie uciążliwości odpadów

Zredukowanie liczby składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne

Likwidacja azbestu

OBSZAR INTERWENCJI: Zasoby przyrodnicze

Cel: Ochrona i racjonalne użytkowanie zasobów przyrodniczych i krajobrazowych

Kierunki interwencji:

Zachowanie form ochrony przyrody i innych obszarów cennych przyrodniczo,

Tworzenie zielonej infrastruktury

Trwale zrównoważona gospodarka leśna

OBSZAR INTERWENCJI: Edukacja i świadomość ekologiczna mieszkańców

Cel: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu

Kierunki interwencji:

Zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców i zmiana ich zachowań na proekologiczne

Źródło: opracowanie własne na podstawie Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Sępoleńskiego na lata 2020-2023 z perspektywą na lata 2024-2027

Projekt ST OPPT Sępólna Krajeńskiego dostrzega problemy środowiskowe występujące w tym obszarze. Proponowane w jego ramach projekty odpowiadają na część zidentyfikowanych problemów przyczyniając się do osiągnięcia celów ochrony środowiska. W szczególności zwraca się uwagę na cel szczegółowy 2 projektu

ST OPPT Sępólna Krajeńskiego dotyczący zielonej transformacji i gospodarki niskoemisyjnej. Projekty wybrane do realizacji w jego ramach przyczynią się do poprawy jakości powietrza. Działania z zakresu termomodernizacji budynków użyteczności publicznej, tym modernizacji i/lub wymiany źródeł ciepła przyczynią się do ograniczenia wprowadzania zanieczyszczeń do powietrza pochodzących z niskiej emisji komunalno-bytowej. Ograniczeniu emisji komunikacyjnych może służyć rozbudowa sieci dróg rowerowych. Odizolowanie ruchu samochodowego od pieszo-rowerowego wpłynie na poprawę bezpieczeństwa mieszkańców jak i turystów, co może zwiększyć atrakcyjność innych form transportu niż tylko samochodowego. Planowane do realizacji projekty będą dotyczyły również gospodarki wodnej. Przewiduje się, że modernizacja sieci wodociągowej i jej opomiarowanie pozwolą na ograniczenie strat wody. Wpłynie to pozytywnie na zrównoważone gospodarowanie wodami powierzchniowymi i podziemnymi umożliwiając zaspokojenie potrzeb wodnych przy utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód.

Ponadto w ramach celu szczegółowego 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń wskazywane są projekty, który realizacja ma służyć poprawie jakości przestrzeni publicznych. Będą one realizowane w terenach zurbanizowanych, położonych poza obszarami objętymi ochroną prawną. Pozwolą jednak uporządkować przestrzeń i udostępnić ją lokalnym społecznościom. Kształtowanie przestrzeni publicznych może przyczynić się do eliminacji obecnie występujących problemów środowiskowych, w tym związanych m.in. z zaśmieceniem terenu, a wprowadzenie rozwiązań adaptacyjnych może przyczynić się do ograniczenia wpływu zmian klimatu na przestrzeń miejską. Zwraca się uwagę na potrzebę zapewnienia retencji wód deszczowych oraz ograniczenia powierzchni nieprzepuszczalnych na rzecz terenów zielonych. Odnowiona przestrzeń publiczna powinna być przyjazna i bezpieczna dla mieszkańców. W szczególności zwraca się tutaj uwagę na stosowanie rozwiązań ograniczających nadmierne nagrzewanie się powierzchni, aby nie potęgować skutków fal upałów, których częstotliwość występowania wyraźnie rośnie. Stworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych, w tym ciągów pieszych i pieszo-rowerowych, pozwoli również ukierunkować przepływ mieszkańców i turystów, ograniczając jednocześnie ich presję na tereny cenne przyrodniczo.

Projekt ST OPPT Sępólna Krajeńskiego zakłada również szereg projektów o charakterze edukacyjnym, w ramach, których nie tylko doposaża się szkoły i np. instytucje kultury, ale również podnosi świadomość mieszkańców obszaru w zakresie problemów ochrony środowiska, zapobiegania ich występowaniu i sposobów ich rozwiązywania.

Największe negatywne oddziaływania na środowisko dostrzega się w związku z przygotowywaniem terenów inwestycyjnych w Sępólnie Krajeńskim poprzez ich uzbrojenie w niezbędną infrastrukturę techniczną oraz budowę dróg dojazdowych. W efekcie dojdzie do przekształcenia obecnie użytkowanej rolniczo powierzchni biologicznie czynnej w obszar częściowo utwardzony poprzez budowę dróg dojazdowych, placów manewrowych, parkingów czy ciągów pieszych. Niemniej jednak teren przeznaczony pod inwestycję położony jest poza obszarami objętymi formami ochrony przyrody, a określenie jego przeznaczenia zostało określone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. W związku z powyższym analiza uwarunkowań przestrzennych przeznaczenia tego terenu na funkcje produkcyjne i usługowe była już przeprowadzana. Jednocześnie zwraca się uwagę, że tereny planowane do uzbrojenia leżą w zlewniach JCWP wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód. Jako presje determinujące stan wód zidentyfikowano nawożenie i depozycje oraz odpływ miejski (wody opadowe). Zlewnia JCWP rzecznych Sępólna nie jest zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych. Zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych jest JCWP jeziornych Sępoleńskie, której stan wód determinują podobnie jak wyżej presje związane z rolnictwem i depozycją oraz rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski. Z tego względu konieczna jest identyfikacja potencjalnych zagrożeń, które mogą mieć wpływ na stan

wód powierzchniowych i podziemnych oraz ograniczenie przewidywanych presji wynikających z potrzeby poboru wody i zrzutu ścieków dla prowadzenia w przyszłości procesów produkcyjnych na tym terenie.

Nie zakłada się jednak, żeby planowane do realizacji projekty miały bezpośredni stały i negatywny wpływ na obszary podlegające ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Projekty z zakresu poprawy jakości powietrza wskutek podejmowanych działań termomodernizacyjnych czy wymiany źródeł ogrzewania na bezemisyjne lub niskoemisyjne oraz racjonalne korzystanie z zasobów wodnych z pewnością w sposób pośredni wpłyną pozytywnie na zlokalizowane w obszarze OPPT Sępólna Krajeńskiego formy ochrony przyrody.

Nie można wykluczyć, że w przypadku działań inwestycyjnych prowadzonych na obszarze Krajeńskiego Parku Krajobrazowego, tj. budowy dróg rowerowych, nie nastąpią chwilowe uciążliwości wynikające z prowadzonych prac budowlanych. Można spodziewać się chwilowego płoszenia ptaków w wyniku hałasu generowanego przez sprzęt budowlany. Nie zakłada się jednak, że planowane inwestycje, realizowane wzdłuż istniejących ciągów komunikacyjnych, będą zagrażały cennym siedliskom czy negatywnie wpływały na krajobraz.

Istnieje prawdopodobieństwo, że część projektów na przykład dotyczących zagospodarowywania przestrzeni publicznych może być realizowana w obszarach lub sąsiedztwie obszarów występowania pomników przyrody. Skala opracowania i brak informacji na temat szczegółowych lokalizacji planowanych projektów nie pozwala stwierdzić czy takie sytuacje wystąpią. Zakłada się jednak, że podejmowane działania będą realizowane z poszanowaniem przyrody, a tworzona przestrzeń publiczna będzie odpowiadać na zdiagnozowane problemy i wspomagać osiąganie zakładanych celów ochrony środowiska.

Planowane zagospodarowanie wynikające z charakteru wybranych do realizacji projektów nie wpłynie z zasady negatywnie na przedmiot i cele ochrony obszarów chronionych. Nie zakłada się, że istniejące presje, na które narażone są obszary objęte ochroną prawną, w wyniku podejmowanych projektów mogą się pogłębić. Wręcz przeciwnie, podejmowanie działań z zakresu zielonej transformacji i gospodarki niskoemisyjnej wpłynie na organicznie emisji zanieczyszczeń, a racjonalne gospodarowanie zasobami, w tym zwłaszcza zasobami wodnymi pozwoli ograniczyć ich zużycie. Również w tworzeniu przestrzeni publicznych dostrzega się działania mogące służyć zachowaniu lub przywróceniu równowagi przyrodniczej m.in. w oparciu o zastosowanie prośrodowiskowych rozwiązań, np. przepuszczalnych nawierzchni, miejsc gromadzenia wody deszczowej, wprowadzania nowych nasadzeń w postaci zadrzewień i zakrzewień.

7 Ocena przewidywanych oddziaływań na środowisko

Projekt ST OPPT Sępólna Krajeńskiego zakłada osiągnięcie wskazywanych celów rozwojowych dla obszaru odpowiadającemu granicom powiatu sępoleńskiego, obejmującego 4 gminy – 3 miejsko-wiejskie (Kamień Krajeński, Sępólno Krajeńskie, Więcbork) i 1 wiejską (Sośno), poprzez wsparcie w ramach Polityki Terytorialnej Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Za cel główny przyjęto: Podniesienie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz wsparcie procesu zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej. Jego osiągnięciu ma służyć 5 celów szczegółowych – poprzez realizację przypisanych im projektów. Ocena oddziaływania projektu ST OPPT Sępólna Krajeńskiego na środowisko została przeprowadzona na poziomie wskazywanych 30 projektów podstawowych.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko przeprowadzona analiza polegała na ocenie wpływu planowanych projektów na obszary Natura 2000, jak i poszczególne komponenty środowiska: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki oraz dobra materialne. Uwzględniono również zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Szczegółowej oceny przewidywanych oddziaływań na środowisko dokonano względem wybranych do wsparcia 30 projektów zamieszczonych na liście podstawowej, stanowiącej zawartość tabeli w rozdziale 9.3. Na etapie oceny bazowano na materiałach pomocniczych w postaci fiszek projektowych, które zawierały szersze informacje niż przedstawione w tabeli. Dodatkowe informacje były niezbędne, gdyż te zawarte w projekcie ST OPPT Sępólna Krajeńskiego były ograniczone przede wszystkim do typu wsparcia, nazwy projektu i beneficjenta. Dodatkowe materiały pozwoliły na określenie przedmiotowego zakresu planowanego przedsięwzięcia, choć dalej nie zawsze możliwe było ustalenie konkretnego miejsca jego realizacji. Z tego względu charakter dokonanej oceny jest ogólny i w dużej mierze bazuje na przyjętych założeniach.

Projekty oceniono w oparciu o przygotowaną matrycę logiczną. Jej wiersze stanowiły poszczególne projekty zestawione w grupy według celów szczegółowych, kolumny natomiast odnosiły się do poszczególnych komponentów środowiska.

Na potrzeby oceny oddziaływania, w celu określenia charakteru przewidywanego wpływu na środowisko, przyjęto przedstawione poniżej definicje/sposoby określania rodzaju występującego oddziaływania:

- oddziaływanie bezpośrednie – powstaje w związku z realizacją projektu, może wystąpić w miejscu realizacji tego projektu lub w bezpośrednim jego otoczeniu, a także w zasięgu rozprzestrzeniania się emisji;
- oddziaływanie pośrednie – powstaje w wyniku realizacji projektu, występujących w dalszym otoczeniu od miejsca tego projektu;
- oddziaływanie wtórne – oddziaływanie, którego skutki będą odczuwane po zakończeniu realizacji danego projektu, będące wynikiem późniejszych interakcji pomiędzy elementami środowiska;
- oddziaływanie skumulowane – to suma skutków realizacji danego projektu rozpatrywana łącznie ze skutkami wdrażania innych projektów, a także inwestycji prowadzonych równocześnie, ale finansowanych z innych źródeł;
- oddziaływanie krótkoterminowe – to takie, którego czas występowania będzie trwał około 1 roku;
- oddziaływanie średnioterminowe – to takie, którego czas oddziaływania będzie trwał do 10 lat;
- oddziaływanie długoterminowe – to takie, którego czas oddziaływania będzie trwał co najmniej 10 lat;
- oddziaływanie stałe – które nie ustaje po zakończeniu projektu, oddziałujące w sposób ciągły;
- oddziaływanie chwilowe – trwające tylko przez czas realizacji projektu, oddziałujące na środowisko w sposób nieregularny, sporadyczny;

- oddziaływanie pozytywne – zapewniające korzystny wpływ na środowisko, które może przyczynić się do poprawy stanu wyjściowego lub do zmniejszenia istniejących oddziaływań;
- oddziaływanie negatywne – wywołujące skutki uważane za niekorzystną zmianę w stosunku do sytuacji wyjściowej, powodujące zwiększenie istniejących lub wprowadzenie nowych niepożądanych oddziaływań.

Stopień oceny wpływu planowanych przedsięwzięć na poszczególne komponenty środowiska pozostał na wysokim poziomie ogólności. Wynikało to z możliwości określenia zakresu i miejsca realizacji projektów na podstawie posiadanych materiałów.

Wyniki przeprowadzonej analizy przewidywanych oddziaływań planowanych projektów na poszczególne komponenty środowiska przedstawia tabela stanowiąca załącznik nr 1 do niniejszego opracowania. Wskazano w niej na przewidywany pozytywny (oznaczony „+”) lub negatywny (oznaczony „-”) wpływ planowanych do realizacji projektów na poszczególne komponenty środowiska. W przypadku niestwierdzenia takiego wpływu lub jego nieznaczącej roli – w tabeli wpisywano „0”.

Do charakteru przewidywanego wpływu, tj. czy będzie to oddziaływanie bezpośrednie czy pośrednie, krótko-, średni- czy długoterminowe, stałe czy chwilowe, wtórne czy skumulowane, odniesiono się w części opisowej, będącej rozwinięciem ww. tabeli.

Natura 2000

Przeprowadzona ocena przewidywanych oddziaływań na środowisko nie wykazała, żeby którykolwiek z planowanych do realizacji projektów w ramach wskazywanych celów szczegółowych projektu ST OPPT Sępólna Krajeńskiego miał znaczący negatywny wpływ na cele i przedmioty ochrony obszary Natura 2000. Na obszarze znajduje się jeden obszar Natura 2000 – specjalny obszar ochrony siedlisk Dolina Łobżonki PLH300040. Ochronie podlegają zarówno cenne przyrodnicze siedliska oraz cenne dla ochrony przyrody europejskiej gatunki roślin i zwierząt.

Potencjalnie największe oddziaływanie na wymieniony obszar Natura 2000 mogłoby być związane z planowanymi do realizacji projektami inwestycyjnymi, dotyczącymi „Zielonej transformacji i gospodarki niskoemisyjnej” (cel szczegółowy 2.) oraz „Atrakcyjnej i dostępnej przestrzeni (cel szczegółowy 4). Projekty dotyczące kompleksowej modernizacji energetycznej, wymiany źródeł ogrzewania, modernizacji sieci ciepłowniczej, budowy lokalnej ciepłowni, budowy ciągów pieszo-rowerowych, zagospodarowanie terenów zieleni na cele rekreacyjne, działania związane z odnową przestrzeni publicznej, mogłyby oddziaływać na obszary Natura 2000.

Jednak projekty planowane do realizacji nie znajdują się na jedynym ustanowionym na terenie projektu Strategii – obszarze Natura 2000: specjalnym obszarze ochrony siedlisk Dolina Łobżonki PLH300040, ani nawet w jego bliskim sąsiedztwie. Obszar Dolina Łobżonki znajduje się w skrajnie zachodniej części terenu OPPT Sępólna krajeńskiego – w zachodniej części gmin: Sępólno Krajeńskie, Więcbork i Kamień Krajeński. Obejmuje rzekę Łobżonkę i jej dolinę wraz z otoczeniem. W dnie doliny występują często torfowiska niskie i łęgi, a w górę stoków – grądy i buczyny, a na stokach o ekspozycji południowej murawy sucholubne. Występują tu liczne cenne siedliska oraz liczne gatunki roślin i zwierząt.

Ze względu na znaczną odległość miejsc realizowanych projektów od obszaru Natura 2000 Dolina Łobżonki nie wystąpią negatywne oddziaływania na cele i przedmioty ochrony tego obszaru. Negatywne oddziaływania byłyby możliwe w przypadku, gdyby projekty inwestycyjne były realizowane w bezpośrednim sąsiedztwie chronionych siedlisk np. uzbrojenie terenów inwestycyjnych, budowa ciągów pieszo-rowerowych, termomodernizacja budynków.

Modernizacja energetyczna budynków może potencjalnie negatywnie oddziaływać na chronione gatunki zwierząt np. ptaki ze względu na możliwość utraty miejsc ich bytowania w otworach na poddaszach budynków. Jednak prawidłowo realizowany proces inwestycyjny z zabezpieczeniami miejsc bytowania ptaków w otworach

w elewacjach i stropodachach budynków powinien ograniczyć te negatywne wpływy. Minimalizowanie negatywnych oddziaływań jest możliwe również przez nieprowadzenie prac termomodernizacyjnych i remontów elewacji i dachów w okresie lęgowym ptaków. W czasie realizacji inwestycji nie wystąpią oddziaływania na siedliska przyrodnicze i chronione gatunki roślin.

Realizowane projekty nie spowodują one utraty cennych przyrodniczo siedlisk i nie będą negatywnie oddziaływać na chronione gatunki roślin i zwierząt. W przypadku projektów „miękkich” nie prognozuje się wystąpienia oddziaływań na obszary Natura 2000.

Zwraca się uwagę, że projekt ST OPPT Sępólna Krajeńskiego przewiduje w części realizację projektów nie inwestycyjnych np. podniesienie kompetencji kluczowych uczniów, tworzenie nowych miejsc przedszkolnych, rozwój oferty przedszkolnej i podniesienie kwalifikacji nauczycieli wychowania przedszkolnego, zajęcia dodatkowe i specjalistyczne, podniesienie efektywności kształcenia w szkołach podstawowych. Realizacja tych projektów w żaden sposób nie będzie oddziaływać na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000.

Większość projektów planowanych do realizacji ma charakter prośrodowiskowy, w szczególności te, które są związane z kompleksową modernizacją energetyczną budynków, odnową przestrzeni publicznych, wpłyną pozytywnie na ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz poprawę stanu zieleni. Analizując oddziaływania skumulowane należy stwierdzić, że pośrednio mogą nawet wpłynąć w nieznacznym stopniu pozytywnie na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Łobżonki PLH300040.

W związku z powyższym w przeprowadzonej ocenie przewidywanych oddziaływań projektów zawartych w projekcie Strategii nie stwierdzono ich znaczącego wpływu na obszar Natura 2000 znajdujących się na obszarze ST OPPT Sępólna Krajeńskiego, jak również nie naruszają integralności sieci ekologicznej Natura 2000.

Różnorodność biologiczna, zwierzęta, rośliny

Po przeprowadzonej ocenie oddziaływania na środowisko projektów planowanych do realizacji w ramach ST OPPT Sępólna Krajeńskiego stwierdzono, że większość z nich nie będzie miała wpływu na rośliny, zwierzęta oraz różnorodność biologiczną obszaru objętego opracowaniem.

Do projektów mających potencjalnie negatywny wpływ na ww. komponenty środowiska przyrodniczego można zaliczyć inwestycję planowaną do realizacji w ramach Celu szczegółowego 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń, dotyczącą zagospodarowania lasu komunalnego w Sępólnie Krajeńskim. W ramach projektu przewiduje się zagospodarowanie stawu zbierającego wody opadowe poprzez wykonanie jego czyszczenia, uregulowania linii brzegowej oraz wykonanie pomostu i ciągów pieszych wokół zbiornika. Inwestycja może wiązać się z koniecznością usunięcia roślin rosnących przy brzegu stawu oraz w wodzie, jak również w bezpośrednim sąsiedztwie inwestycji. Usunięcie roślin należy realizować w okresie niekolidującym z sezonem lęgowym ptaków. Budowa pomostu oraz ewentualna wycinka roślinności wodnej może spowodować okresowe zmętnienie wody oraz drgania mogące wpłynąć negatywnie na organizmy wodne bytujące w tym zbiorniku. Działania te mogą stanowić negatywne oddziaływania realizowanej inwestycji o charakterze okresowym. Po zakończeniu fazy realizacji inwestycji sytuacja powinna powrócić do stanu pierwotnego.

Kolejnym projektem mogącym potencjalnie negatywnie oddziaływać na rośliny, zwierzęta oraz bioróżnorodność na analizowanym obszarze jest projekt dotyczący uzbrojenia terenów inwestycyjnych w gminie Sępólno Krajeńskie, planowany do realizacji w ramach Celu szczegółowego 1. Gospodarka i wykształcone kadry. Potencjalna realizacja projektu, powodująca przecinanie obszarów dotychczas niezainwestowanych infrastrukturą techniczną, może wpływać na zaburzenia struktury ekologicznej krajobrazu. Przejmowanie na etapie przygotowywania inwestycji terenów uprzednio wykorzystywanych rolniczo oraz ewentualne docelowe grodzenie obszarów objętych inwestycją może prowadzić do pogorszenia warunków bytowania zwierząt na obszarze OPPT Sępólna Krajeńskiego m.in. poprzez ograniczenie możliwości przemieszczania się gatunków. W tym przypadku prognozuje się, że chwilowe negatywne zmiany w środowisku

na etapie prac związanych z uzbrojeniem terenów inwestycyjnych, docelowo, w przypadku kompleksowego zainwestowania tych terenów, będą miały charakter długotrwały.

Do projektów mogących potencjalnie negatywnie oddziaływać na bioróżnorodność, faunę i florę obszaru można zaliczyć również projekty wiążące się z budową nowej infrastruktury (ścieżki rowerowe, ciągi pieszo-rowerowe, mała architektura). W przypadku planowanej realizacji ścieżek rowerowych potencjalne negatywne oddziaływanie inwestycji na szatę roślinną obszaru może wynikać z konieczności wycinki istniejących przy drodze drzew i krzewów kolidujących z planowanym zamierzeniem. Rekompensatę negatywnego wpływu ww. inwestycji na szatę roślinną mogą stanowić nowe nasadzenia zaplanowane w obrębie zamierzonych zadań.

Jednocześnie zwraca się uwagę, że w przypadku projektów uwzględniających ocieplanie ścian i inne uszczelnianie budynków, w trosce o występujące na danym terenie gatunki ptaków chronionych, wskazane byłoby wykonanie ekspertyz ornitologicznych w przypadku stwierdzenia w obszarze inwestycji obecności ptaków bądź ich siedlisk.

Po przeprowadzonej ocenie oddziaływania na środowisko można założyć, że do inwestycji, które będą mieć pozytywny wpływ na bioróżnorodność, florę oraz faunę obszaru objętego strategią można zaliczyć projekty przewidziane do realizacji w ramach Celu szczegółowego 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń wiążące się z utworzeniem nowych oraz pielęgnacją już istniejących terenów zieleni w: Sępólnie Krajeńskim (zagospodarowanie przestrzeni Placu Przyjaźni), Więcborku i Śmiłowie oraz Kamieniu Krajeńskim. Realizacja projektów prośrodowiskowych, które w swoich założeniach mają zwiększanie powierzchni terenów zieleni, wprowadzenie nowych nasadzeń roślin, czy też zabiegi pielęgnacyjne istniejącego drzewostanu, wpłynie bezpośrednio na prawidłowe funkcjonowanie całego systemu przyrodniczego – rośliny stanowią pożywienie m.in. dla owadów czy ptaków, a zadrzewienia oraz zakrzewienia tworzą miejsce rozrodu lub zimowania wielu drobnych zwierząt. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że w przypadku wprowadzenia nasadzeń drzew i krzewów rekomenduje się stosowanie gatunków rodzimych charakterystycznych dla lokalnych siedlisk i ekosystemów.

W przypadku nieinwestycyjnych projektów „miękkich” nie przewiduje się oddziaływania na szatę roślinną, zwierzęta i bioróżnorodność.

Ludzie

Prognozuje się, że projekty będą miały pozytywny wpływ na ludzi. Należy wspomnieć, że celem wszystkich projektów jest wzrost poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego. Przedsięwzięcia planowane do realizacji w ramach projektu ST OPPT Sępólna Krajeńskiego mają na celu rozwój regionu, kultury i turystyki, promowanie zrównoważonego rozwoju, ale również wzbogacenie życia mieszkańców.

Zapewnienie dostępności do edukacji przedszkolnej dla dzieci przyczyni się do poprawy jakości wychowania przedszkolnego oraz zwiększy atrakcyjność miejsc opieki. Modernizacja sali kinowej w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Kamieniu Krajeńskim oraz remont i doposażenie budynków Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej oraz Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Więcborku, może przyczynić się do wzrostu zainteresowania mieszkańców swoją „małą ojczyzną” oraz promocji lokalnej kultury.

Podniesienie kompetencji uczniów w ramach projektów takich jak „Kompetencje kluczem do przyszłości” oraz „Podniesienie kompetencji kluczowych uczniów w Gminie Sośno” zapewni lepsze warunki do nauki, co poprawi jakość procesu edukacyjnego. Dodatkowe i specjalistyczne zajęcia w OWP Gminy Więcbork stworzą możliwość osobom znajdującym się w trudnej sytuacji, począwszy od wczesnej edukacji i opieki nad dziećmi, przez kształcenie ogólne i zawodowe, aż po szkolnictwo wyższe.

Kompleksowa modernizacja energetyczna wraz z audytem wiejskich szkół podstawowych w Gminie Sępólna Krajeńska przyczyni się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń, co korzystnie wpłynie na zdrowie mieszkańców oraz koszty eksploatacji budynków.

Dodatkowym pozytywnym aspektem jest wsparcie administracyjne, które zapewni kompleksową obsługę kadrowo-administracyjną. Zaletami wynikającymi z tego wsparcia mogą być bardziej efektywne wdrożenie strategii rozwoju terytorialnego, bardziej efektywne wykorzystanie środków przeznaczonych na projekty oraz lepsza ocena skuteczności podejmowanych działań.

Projekty związane z wodomierzami i siecią wodociągową w OPPT Sępólna Krajeńskiego, takie jak zakup i montaż nowoczesnej ultradźwiękowej sieci wodomierzy oraz urządzeń odczytu z modułem detekcji wycieków, stanowią istotny krok w kierunku zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi. Inwestycje te nie tylko poprawią efektywność i niezawodność systemów wodociągowych, ale także przyniosą znaczące korzyści mieszkańcom, przyczyniając się do poprawy jakości ich życia oraz ochrony środowiska.

Projekty związane z infrastrukturą, takie jak „Budowa ścieżek oraz szlaków rowerowych wzdłuż drogi wojewódzkiej Nr 241 i 242” oraz „Budowa miejsc rekreacji w Gminie Więcbork”, wpłyną korzystnie na jakość powietrza i zdrowie mieszkańców. Poprawa stanu infrastruktury zwiększy także bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego. Inwestycja wypromuje obszar pod kątem turystycznym oraz wzmocni działania zmierzające do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, co w perspektywie długofalowej wpłynie na poprawę stanu środowiska.

Budowa miejsc rekreacyjnych ma wzbogacić miasta turystycznie i przyciągnąć turystów w sezonie letnim. Realizacja takich obiektów z pewnością wpłynie na stworzenie ciekawszej oferty dla rodzin z dziećmi, zwłaszcza że obiekty takie jak park linowy czy place zabaw będą ogólnodostępne. Projekt "Budowa miejsc rekreacji w Gminie Więcbork" bierze pod uwagę nie tylko rodziny z dziećmi, ale także osoby z niepełnosprawnościami. Nowe obiekty mają zaspokoić potrzeby atrakcyjnego i aktywnego spędzania wolnego czasu na świeżym powietrzu.

Projekty realizowane na obszarze OPPT Sępólna Krajeńskiego mają istotny wpływ na poprawę jakości życia mieszkańców poprzez inwestycje w edukację, zdrowie, kulturę oraz infrastrukturę społeczną i rekreacyjną. Działania te sprzyjają integracji społeczności lokalnej oraz wzmocniają społeczny kapitał, tworząc lepsze warunki do rozwoju i życia.

Woda

Dla zdecydowanej większości inwestycji planowanych do realizacji w ramach projektu ST OPPT Sępólna Krajeńskiego (24 z 30) nie zidentyfikowano oddziaływania na komponent środowiska jakim są wody. Pięć wspieranych przedsięwzięć będzie oddziaływać na ten komponent środowiska pozytywnie, a dla jednej inwestycji zidentyfikowano negatywne oddziaływanie na wody.

Inwestycje infrastrukturalne na obszarze OPPT Sępólna Krajeńskiego, które wpłyną na ten komponent środowiska pozytywnie, realizowane będą w ramach celu szczegółowego 2. Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna oraz w ramach celu szczegółowego 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń.

Działanie te będą polegać m.in. na modernizacji sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. W wyniku tych inwestycji infrastruktura zbiorowego zaopatrzenia w wodę ulegnie poprawie i będzie bazować na nowoczesnych rozwiązaniach. Budowa inteligentnych sieci wodociągowych, wyposażonych w elementy służące opomiarowaniu zużycia według konkretnych obszarów i monitorowania strat sieciowych, pozwoli również w sposób bardziej efektywny tę wodę wykorzystywać. Inwestycje takie są przewidziane do realizacji w gminach Więcbork i Kamień Krajeński. Działania te bezpośrednio wpłyną na poprawę jakości wody oraz zmniejszą jej straty. Realizacja tych przedsięwzięć będzie w sposób długoterminowy oddziaływać na ten obszar.

W ramach celu szczegółowego 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń realizowane będzie przedsięwzięcie związane z działaniami adaptacyjnymi do zmian klimatu – Zagospodarowanie lasu komunalnego w Więcborku polegające na oczyszczeniu i uregulowaniu linii brzegowej stawu, który zbiera wody opadowe. W wyniku realizacji czego zwiększona zostanie jego zdolność retencyjna. Oddziaływanie to będzie zarówno bezpośrednie i pośrednie, a ze względu na charakter przedsięwzięcia również skumulowane. Jego realizacja wraz z dbaniem

o trwałość projektu będzie długoterminowo oddziaływała na ograniczenie nadmiernego spływu powierzchniowego z tego obszaru.

Charakter adaptacyjny polegający na ograniczeniu nadmiernego spływu będzie miało również zadanie pn. Odnowa przestrzeni publicznej w Kamieniu Krajeńskim. W ramach projektu zostaną uporządkowane istniejące i powstaną nowe założenia zieleni, a nowopowstałe ścieżki zyskają powierzchnię przepuszczalną. Działania te pośrednio będą zwiększały małą retencję wody poprzez wzrost powierzchni terenów zielonych oraz zastosowanie materiałów przepuszczalnych np. nawierzchni mineralno-gruntowych. Będą one miały charakter długotrwały.

Negatywnym oddziaływaniem na wody zidentyfikowano jedynie dla jednego zadania – uzbrojenia terenów inwestycyjnych w gminie Sępólno Krajeńskie. Zadanie to przewidziane jest do realizacji w ramach Celu szczegółowego 1. Gospodarka i wykształcone kadry.

Największa presja na wody powierzchniowe i podziemne będzie miała miejsce na etapie prac budowlanych związanych z realizacją inwestycji. W szczególności na zmianę istniejących stosunków wodnych oraz jakość wód oddziaływać będzie budowa dróg w obrębie terenów inwestycyjnych. Będzie się ona wiązała z zajęciem nowych terenów, które będą wymagały prowadzenia wykopów i prac odwodnieniowych, co potencjalnie może wpłynąć negatywnie na zasoby wodne. Istnieje ryzyko zakłócenia stosunków wodnych. Potencjalnie możliwe jest zanieczyszczenie wód substancjami niebezpiecznymi, które mogą przedostać się do wód w wyniku awarii niesprawnego sprzętu budowlanego. Zmniejszenie powierzchni aktywnej przyrodniczo wpłynie na pogorszenie warunków naturalnej retencji wód. Będzie to oddziaływanie bezpośrednie, długoterminowe i skumulowane (w wyniku dalszego zainwestowania tego terenu związanego z realizacją zabudowy np. produkcyjnej lub magazynowej). Istnieje możliwość zminimalizowania stopnia oddziaływania prowadzonych inwestycji na wody poprzez zastosowanie odpowiednich środków zaradczych – wykorzystanie zarówno na etapie projektowania, jak i budowy najlepszych dostępnych technik (BAT), a także korzystanie ze sprawnego sprzętu. Na etapie eksploatacji do ograniczenia ryzyka wpływu inwestycji na jakość wód przyczyni się wprowadzanie zieleni przydrożnej wraz z nasadzeniami drzew, a w uzasadnionych przypadkach również montaż urządzeń podczyszczających wody opadowe. Zazielenione przepuszczalne powierzchnie pozwolą na naturalną retencję wód opadowych.

Należy wspomnieć o tym, że ze względu na lokalną skalę i charakter realizowanych przedsięwzięć, dla części z nich pomimo zmian jakie nastąpią w wyniku ich realizacji nie zidentyfikowano oddziaływań na wody.

Powietrze

Przeprowadzona ocena przewidywanych oddziaływań wykazała, że łącznie 8 inwestycji będzie mieć wpływ na poprawę jakości powietrza. Są to w głównej mierze projekty wpisane do Celu szczegółowego 2. Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna (łącznie 7), oraz jeden z celu 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń. W ramach powyższych celów zaplanowano inwestycje polegające na kompleksowej modernizacji energetycznej i ciepłowniczej budynków jak również budowie ścieżek rowerowych. W ramach modernizacji energetycznej spodziewany efekt przyniosą zamierzenia polegające na montażu instalacji fotowoltaicznych w celu obniżenia zużycia energii elektrycznej z ogólnopolskiej sieci energetycznej. W celu prawidłowego oszacowania potrzeb zaleca się przygotowanie dokumentacji audytu energetycznego. W połączeniu z modernizacją energetyczną planowane są modernizacje ciepłownicze. Planuje się wymianę kolektorów ciepłowniczych z węglowych lub olejowych na przyjazne dla środowiska pompy ciepła. Montaż paneli fotowoltaicznych i pompy ciepła w znacznym stopniu zredukuje ilość zanieczyszczeń w powietrzu.

Poprawa wskaźników jakości stanu akustycznego zależy w głównej mierze od rodzaju pojazdów, ograniczenia prędkości, spadku natężenia ruchu jak również udziału pojazdów ciężkich w ruchu drogowym. Na terenie OPPT Sępólno Krajeńskiego spodziewany efekt poprawy jakości powietrza i stanu akustycznego nastąpi poprzez budowę ścieżek rowerowych.

Ponadto zwraca się uwagę na projekt ujęty w celu szczegółowym 1. Gospodarka i wykształcone kadry tj. „Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w gminie Sępólno Krajeńskie”. W ramach powyższej inwestycji planowana jest budowa dróg dojazdowych wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną. Budowa nowych dróg wiąże się ze znacznym przekształceniem powierzchni terenu, emisją większej ilości szkodliwych substancji do środowiska na obszarze inwestycji oraz znacznym wzrostem poziomu hałas. Aby zminimalizować powstały hałas i zanieczyszczenie powietrza związany z przekształceniem terenu rekomendowane jest stworzenie zielonej infrastruktury, która będzie oddzielać miejsce inwestycji od bezpośredniego sąsiedztwa.

Powierzchnia ziemi

W ramach pięciu celów szczegółowych projektu ST OPPT Sępólna Krajeńskiego zidentyfikowano projekty, których realizacja potencjalnie będzie mogła oddziaływać na powierzchnię ziemi. Pozytywne oddziaływanie będzie wynikać ze zwiększenia powierzchni obszarów biologicznie czynnych, zaś negatywne głównie z potrzeby przeprowadzenia prac ziemnych i konstrukcyjnych.

W ramach Celu szczegółowego 1. Gospodarka i wykształcone kadry planowane są działania zmierzające do uzbrojenia terenów inwestycyjnych w gminie Sępólna Krajeńska poprzez m.in. położenie sieci infrastruktury technicznej i budowę dróg na terenie objętym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Projekt ma za zadanie wesprzeć rozwój przedsiębiorczości i przyciągnięcie nowych inwestorów. Jej rezultatem będzie przygotowanie obszaru pod przyszłe inwestycje związane z powstawaniem obiektów powierzchniowych i liniowych. Przeprowadzenie prac ziemnych i konstrukcyjnych związane z realizacją infrastruktury podziemnej spowoduje zaburzenie warstwy gleby i jej struktury w wyniku przekopów i oraz zmniejszenie przepustowości gruntu na skutek budowy dróg wewnętrznych i placów. Oddziaływania oceniono jako negatywne, bezpośrednie, chwilowe (na etapie realizacji) i stałe.

W ramach Celu szczegółowego 2. Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna planowane są działania zmierzające do modernizacji sieci ciepłowniczej w Sośnie poprzez położenie nowych instalacji ciepłowniczej. Przeprowadzenie prac ziemnych i konstrukcyjnych pod chodnikami czy w pasie zieleni spowodują tymczasowe zaburzenia warstw gleby i jej struktury w wyniku przekopów oraz zniekształcenia porastającej jej roślinności w trakcie realizacji inwestycji. Z uwagi na wyżej wspomniany tymczasowy charakter przekształceń oraz lokalny charakter projektu, oddziaływanie na powierzchnię ziemi można ocenić jako bezpośrednie i chwilowe.

W ramach celów szczegółowych 2 oraz 4, planowana jest realizacja inwestycji związanych z budową ścieżek rowerowych i pieszko-rowerowych na terenie powiatu sępoleńskiego, w ramach którego będzie istniała potrzeba wykonania prac ziemnych, służących rozbudowie istniejącej infrastruktury wzdłuż drogi krajowej nr 25, dróg wojewódzkich 241 i 242 oraz drogi powiatowej 1134C. W fazie realizacji można spodziewać się negatywnego oddziaływania na powierzchnię ziemi. Zakończenie inwestycji spowoduje przywrócenie powierzchni do poprzedniego stanu, ewentualnie większą jej zajętość pod tereny utwardzone w związku z wykonaniem ścieżek rowerowych i pieszko-rowerowych. Związku z tym można przyjąć, że w perspektywie długofalowej oddziaływanie tego projektu na powierzchnię ziemi jest nieznaczące. Można również założyć, że z uwagi na zwiększenie ruchu pieszko-rowerowego kosztem ruchu samochodowego, nastąpi pozytywna zmiana w kontekście zmniejszenia emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych, które mogą się kumulować w bezpośrednim sąsiedztwie pasa drogowego. Oddziaływania negatywne oceniono jako bezpośrednie i chwilowe.

Planowane są także inne działania zmierzające do zmiany zagospodarowania przestrzennego. Projekt pn. Zagospodarowanie lasu komunalnego w Sępólnie Krajeńskiej zakłada oczyszczenie i uregulowanie linii brzegowej stawu w lesie komunalnym wraz z budową pomostu. Realizacja tego projektu może spowodować zmiany w strukturze gleby w wyniku prac ziemnych. Prace budowlane w okolicy stawu mogą prowadzić także do zwiększenia ryzyka erozji oraz zagęszczenia gleby. Oddziaływania oceniono jako negatywne i bezpośrednie.

Projekt pn. Zagospodarowanie przestrzeni Placu Przyjaźni poprzez utworzenie miasteczka ruchu rowerowego będzie skutkować powstaniem w przestrzeni elementów w postaci jezdni, przejść, przejazdów i skrzyżowań, służących praktycznemu szkoleniu pieszych i rowerzystów. Projekt będzie wymagał przeprowadzenia prac ziemnych, w wyniku których powierzchnia ziemi zostanie przykryta w większości nawierzchnią nieprzepuszczalną. Oddziaływania oceniono jako negatywne, bezpośrednie i stałe. Natomiast projekty: Odnowa przestrzeni publicznej w Kamieniu Krajeńskim oraz Adaptacja przestrzeni publicznej w Gminie Więcbork zakładają uporządkowanie i nowe zagospodarowanie terenów zielonych wraz poprawą przestrzeni komunikacyjnej oraz lokalizacji obiektów małej infrastruktury i innych obiektów. Zmiany mają służyć zwiększeniu atrakcyjności miejsc. Na etapie powstawania obiektów i realizacji elementów zewnętrznych, mogą pojawić się zaburzenia warstwy gleby i jej struktury w wyniku przekopów oraz zmniejszenie przepustowości gruntu. W obu przypadkach zmiany mają lokalny charakter, ograniczony do miejsca realizacji inwestycji. Ponadto dotyczą przestrzeni, które obecnie w pewnym stopniu są już przekształcone antropogenicznie, zatem oddziaływanie na powierzchnię ziemi będzie znikome. Oddziaływania oceniono jako bezpośrednie i stałe.

Zwraca się jednak uwagę, że projekty planowane w przestrzeni OPPT Sępólna Krajeńskiego będą miały charakter lokalny, a ich wpływ na powierzchnię ziemi będzie ograniczony do miejsca ich realizacji. W związku z tym przewidywane przekształcenia powierzchni ziemi również będą miały charakter lokalny. Poza tym nie przewiduje się, aby pozostałe projekty zawarte w tabeli, z uwagi na „miękki” charakter lub działania ograniczone do obiektów już istniejących, polegający na pracach remontowych wewnątrz obiektów lub ich doposażeniu czy zmianie funkcji, mogły w sposób negatywny oddziaływać na powierzchnię ziemi.

Krajobraz

Przeprowadzona ocena przewidywanych oddziaływań projektów wykazała wpływ na krajobraz w ramach celu szczegółowego 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń, w którym przewiduje się inwestycje polegające na odnowie przestrzeni publicznej w Kamieniu Krajeńskim oraz zagospodarowaniu lasu komunalnego w Sępólnie Krajeńskim.

Prognozuje się, że realizacja inwestycji polegającej na odnowie przestrzeni publicznej w Kamieniu Krajeńskim będzie miała pozytywny wpływ na krajobraz. Przyczyni się do podniesienia walorów estetycznych przestrzeni poprzez uporządkowanie terenów zielonych oraz wprowadzenie nowej roślinności. Działania te będą prowadziły do zwiększenia powierzchni biologicznie czynnej oraz poprawy stanu środowiska przyrodniczego, a tym samym w istotny sposób wpłyną na wzrost estetyki otoczenia oraz podniesienie atrakcyjności przestrzeni publicznych. Uporządkowanie terenów zielonych, odnowa infrastruktury wpłynie na wykorzystanie potencjału miejsca i rozwój funkcji rekreacyjnej, kulturalnej i edukacyjnej.

W ramach celu szczegółowego 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń przewiduje się również przedsięwzięcie polegające na zagospodarowaniu lasu komunalnego w Sępólnie Krajeńskim, które będzie miało negatywny wpływ na krajobraz w perspektywie długoterminowej. Realizacja inwestycji spowoduje ingerencję w krajobraz poprzez wprowadzenie zmian w zagospodarowaniu terenu – przekształcenie terenów zieleni, zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej, a prawdopodobnie również wycinkę drzew czy krzewów. Zmiany te będą miały nieodwracalny wpływ na przestrzeń i w znacznym stopniu zmienią jego dotychczasowy charakter. Mogą przyczynić się również do zaburzenia równowagi lokalnego ekosystemu poprzez zmniejszenie powierzchni terenów zieleni, które pełnią istotne funkcje ekosystemowe, ważne zwłaszcza w strukturze przestrzennej miasta.

Ponadto należy podkreślić, iż w ramach planowanych realizacji inwestycji polegających na budowie ścieżek rowerowych należy zwrócić uwagę na barierki, które lokalizowane są wzdłuż fragmentów tras. W szczególności duże znaczenie ma zastosowana kolorystyka, która wpływa na odbiór wizualny, percepcję krajobrazu. Intensywna i jaskrawa kolorystyka pogarsza estetykę przestrzeni stwarzając tym samym dysonans w otoczeniu.

Przy realizacji inwestycji w ramach pozostałych celów nie przewiduje się ich bezpośredniego wpływu na krajobraz. Planowane działania nie będą oddziaływały w znaczący, negatywny i długoterminowy sposób na krajobraz z uwagi na lokalny charakter inwestycji lub będą dotyczyły uzupełnienia obszaru o elementy infrastruktury, która jest kontynuacją obecnej funkcji terenu. Należy jednak pokreślić, aby przy działaniach inwestycyjnych dotyczących realizacji nowych obiektów, rozbudowy czy modernizacji obiektów już istniejących, jak również działań rewitalizacyjnych zachować zgodność z uwarunkowaniami i wymaganiami funkcjonalnymi, społeczno-gospodarczymi, środowiskowymi, kulturowymi oraz kompozycyjno-estetycznymi. Ponadto architektura powinna być ujednolicona pod względem form, kolorystyki. Rozwój zabudowy powinien odbywać się w oparciu o istniejące tereny zabudowane w zasięgu terenów, na których istnieje infrastruktura techniczna lub najłatwiej ją rozbudować z uwzględnieniem kompozycji przestrzennej, terenów zieleni. Inwestycje powinny być zgodne z założeniami kształtowania ładu przestrzennego. Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego w dniu 26 kwietnia 2023 roku przyjął „Regionalne zasady i standardy kształtowania ładu przestrzennego w polityce województwie kujawsko-pomorskiego dla przedsięwzięć realizowanych ze środków programu regionalnego w okresie programowania 2021-2027”. Celem opracowania dokumentu jest przede wszystkim: dążenie do tego, aby obiekty nie wpływały na pogorszenie jakości przestrzeni publicznej m.in. poprzez ograniczenia nadmiernej, intensywnej i jaskrawej kolorystyki elewacji budynków, zaprzestanie degradacji otoczenia przyrodniczego, jak również kształtowanie i poprawienie estetyki przestrzeni.

Klimat

Działania planowane do podjęcia podczas realizacji projektu ST OPPT Sępólna Krajeńskiego będą służyć przeciwdziałaniu zmianom klimatu i degradacji środowiska. Większość zaproponowanych projektów nie będzie wpływać bezpośrednio na klimat, ale oddziaływanie kilku może być pozytywne. Żaden z zaproponowanych projektów nie będzie oddziaływał negatywnie na klimat.

Pozytywny wpływ na klimat będą miały projekty zapisane w celu szczegółowym 2. Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna. Działaniami wpływającymi korzystnie na ten komponent są projekty związane ze zmniejszeniem emisji zanieczyszczeń do środowiska. Są one powiązane m.in. z termoizolacją i modernizacją energetyczną budynków użyteczności publicznych, w tym placówek oświatowych oraz modernizacją systemów ciepłowniczych. W ramach działań związanych z poprawą parametrów termicznych w budynkach użyteczności publicznej zakłada się wymianę źródeł ciepła (na pompy ciepła), docieplenie ścian oraz wymianę stolarki okiennej. Ponadto zainstalowana instalacja fotowoltaiczna spowoduje mniejsze wykorzystanie paliw kopalnianych, co będzie skutkowało mniejszą emisją zanieczyszczeń do środowiska. W ramach budowy ścieżek rowerowych zakłada się popularyzację tego środka transportu, a tym samym zmniejszenie emisji CO₂. Zwraca się jednak uwagę, że skala oddziaływania tych projektów na klimat będzie nieznaczna. W projektach, w których planowana jest zmiana nawierzchni zaleca się stosowanie przepuszczalnych, pozwalających ograniczyć spływ powierzchniowy i infiltrować wodę deszczową do gruntu.

Zakłada się, że skutki tych działań będą długotrwałe. Wpływ na klimat planowanych projektów będzie długotrwały. Należy mieć na uwadze, że w przypadku niektórych inwestycji, m.in. zatrzymanie wody deszczowej czy redukcja emisji zanieczyszczeń, oddziaływanie nie będzie natychmiastowe. Ponadto wpływ planowanych projektów na klimat będzie miał charakter pośredni.

Zasoby naturalne

Realizacja działań zapisanych w projekcie ST OPPT Sępólna Krajeńskiego nie będzie wpływała w znaczący sposób na zasoby naturalne. Należy jednak zaznaczyć, że wykonanie niektórych inwestycji infrastrukturalnych będzie oddziaływało na gleby, roślinność czy zasoby wód podziemnych i powierzchniowych.

Znaczący negatywny wpływ spodziewany jest w związku z potrzebą przekształcenia powierzchni ziemi i zmniejszenia powierzchni biologicznie czynnej w ramach działania z Celu szczegółowego 1. Gospodarka

i wykształcone kadry. Inwestycja dotycząca uzbrojenia terenów inwestycyjnych w gminie Sępólno Krajeńskie, w zakresie której nastąpi budowa dróg dojazdowych i niezbędnej infrastruktury technicznej z pewnością nie zostanie obojętna dla środowiska, w tym jego zasobów. W związku z realizacją tego projektu można spodziewać się utraty powierzchni biologicznie czynnej, aktywnej przyrodniczo, a także utraty zasobów glebowych. Utrata terenów użytkowanych rolniczo poprzez stworzenie w ich miejsce powierzchni utwardzonych, nieprzepuszczalnych będzie miała charakter stały, nieodwracalny.

Ponadto takie inwestycje mogą spowodować oddziaływanie na zasoby wód powierzchniowych i podziemnych zaburzając stosunki wodne. Zagroženiem dla zasobów wodnych, o charakterze krótkotrwałym, jest spływ możliwych zanieczyszczeń podczas budowy dróg dojazdowych do terenów inwestycyjnych.

Na skutek przeprowadzonej analizy stwierdzono, że potencjalnie negatywne oddziaływanie na zasoby naturalne może mieć projekt zapisany w Celu szczegółowym 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń polegający na zagospodarowaniu lasu komunalnego w Sępólnie Krajeńskim. Jego celem jest stworzenie nowych miejsc turystycznych i zwiększenie atrakcyjności w sąsiedztwie istniejącego stawu. W wyniku realizacji tego projektu może dojść utraty obecnych funkcji i zasobów terenu. Projekt zakłada uregulowanie linii brzegowej, wykonanie pomostu i ciągu pieszego w wyniku czego ulegnie zwiększeniu powierzchnia utwardzona. Realizacja tej inwestycji może przyczynić się do degradacji roślinności przybrzeżnej na skutek budowy pomostu i regulacji brzegu. Należy zaznaczyć, że w ramach proponowanego zadania planuje się oczyszczenie stawu zbierającego wodę opadową (odmulenie i pogłębienie), co w konsekwencji powinno korzystnie wpłynąć na stan i jakość wody. Niemniej jedna zmiana charakteru obszaru i zwiększenie jego dostępności może prowadzić do utraty naturalnego charakteru obszaru, jego degradacji i dalszego przekształcania. Z tego względu zakłada się, że oddziaływanie na zasoby naturalne tego projektu będzie mogło mieć charakter negatywny, zarówno w czasie jego realizacji, jak i w dłuższej perspektywie (oddziaływanie średnioterminowe) czy stałe.

W zakresie Celu szczegółowego 2. Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna ujęto projekt wspierający wdrożenie efektywnego monitoringu (Geograficzny System Informacyjny wraz z modelem hydraulicznym) w celu obniżenia strat wody w gminie Kamień Krajeński. Działanie ma zapewnić oszczędność wody poprzez ograniczenie jej utraty w sieciach wodociągowych. Projekt ten przyczyni się do lepszego zarządzania zasobami wody, rozeznaniem stopnia zużycia wody i zapotrzebowania na nią w danych obszarach. Zastosowanie inteligentnych systemów monitorowania sieci wodociągowej zapewni bieżący monitoring sieci, zdalne i automatyczne odczyty oraz kontrolowanie i wykrywanie wycieków. Ponadto inwestycja ma zagwarantować bezpieczeństwo w zakresie dostaw wody dla mieszkańców.

Realizacja pozostałych przedsięwzięć nie wpłynie znacząco na zasoby naturalne. Przewiduje się, że wskutek realizacji planowanych projektów mogą wystąpić zarówno oddziaływania negatywne i pozytywne, bezpośrednie i pośrednie, średnioterminowe, długoterminowe i stałe.

Zabytki

Potencjalne pozytywne oddziaływanie na zabytki przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w projekcie ST OPPT Sępólna Krajeńskiego, zidentyfikowano jedynie dla jednego projektu. Zadanie to pn. Wymiana źródeł ogrzewania w szkołach podstawowych na terenie Gminy Sośno realizowane będzie w ramach celu szczegółowego 2. Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna.

Projekt ten dotyczy budynków szkół podstawowych, w tym położonych w miejscowościach: Wąwelno, Sitno i Przepątkowo, które zostały ujęte w gminnej ewidencji zabytków gminy Sośno. Budynki te ogrzewane są za pomocą mało efektywnych systemów grzewczych, co może wpływać na pogorszenie ich stanu technicznego (poprzez zawilgocenie ścian budynków). W efekcie przeprowadzonych prac nastąpi poprawa stanu technicznego i wyglądu obiektów. Wymiar tych działań będzie długotrwały.

Zwraca się uwagę na potrzebę starannego przygotowania i wykonania prac, aby w trakcie przeprowadzania remontów nie doprowadzić do dalszej degradacji tych obszarów. Niewłaściwie przeprowadzone prace mogą negatywnie wpłynąć na ich funkcjonowanie.

Dla pozostałych przedsięwzięć ze względu na ich lokalizację, nie obejmującą obiektów lub obszarów objętych ochroną prawną zabytków, lub ze względu na brak określonej lokalizacji nie stwierdzono oddziaływania na zabytki.

Dobra materialne

Zgodnie z celem głównym projektu ST OPPT Sępólna Krajeńskiego, jakim jest podniesienie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz wsparcia procesu zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej, dla niemal wszystkich projektów planowanych w niej do realizacji, zidentyfikowano pozytywne oddziaływanie na dobra materialne. Brak oddziaływania zidentyfikowano dla następujących trzech przedsięwzięć: Zagospodarowanie lasu komunalnego w Sępólnie Krajeńskim, Adaptacja przestrzeni publicznej w Gminie Więcbork i Budowa miejsc rekreacji w Gminie Więcbork. Wszystkie te zadania realizowane będą w ramach celu szczegółowego 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń.

Dla żadnego z przedsięwzięć nie zidentyfikowano negatywnego oddziaływania na dobra materialne.

Realizowane projekty wpłyną długoterminowo na poprawę jakości dóbr materialnych: bezpośrednio – poprzez prowadzone inwestycje, w tym w ramach celu szczegółowego 1. Gospodarka i wykształcone kadry oraz celu szczegółowego 3. Wysoka jakość życia społeczeństwa oraz pośrednio – jako wtórny efekt tych inwestycji, w tym w ramach celu szczegółowego 2. Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna i celu szczegółowego 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń.

Rekomendowane do realizacji projekty pośrednio wpłyną na dobra materialne zarówno jednostek wchodzących w skład OPPT Sępólna Krajeńskiego, jak i jego mieszkańców. W efekcie skumulowanych działań mogą wpłynąć pozytywnie na wzbogacenie się mieszkańców w odpowiednie kompetencje, dzięki którym będą oni w stanie zgromadzić i wykorzystać środki dążąc do podniesienia poziomu życia. W wyniku prac remontowych (np. termomodernizacja, inwestycje w infrastrukturze wodociągowej i kanalizacyjnej) wzrośnie wartość nieruchomości, poprawa jakości przestrzeni publicznych wpłynie na wzrost atrakcyjności danych miejscowości. Pozytywne oddziaływanie na dobra materialne będzie miało również zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego (wymiana źródeł ciepła) oraz modernizacja liniowej infrastruktury technicznej.

Podnoszenie wartości i dostępności dóbr materialnych jest niezbędne do rozwoju regionu i osiągnięcia standardów wysokorozwiniętych państw europejskich.

Podsumowując, dokonana ocena przewidywanych oddziaływań projektów wskazywanych do realizacji w ramach projektu ST OPPT Sępólna Krajeńskiego na środowisko wykazała, że w zdecydowanej większości ich wpływ będzie pozytywny. W szczególności skumulowanego pozytywnego wpływu należy spodziewać się w stosunku do mieszkańców tego obszaru. Szeroki zakres przedsięwzięć pozwoli zarówno na podniesienie jakości kształcenia, dostępu do kultury czy przyjaznej, odnowionej przestrzeni publicznej, ale również będzie odpowiedzią na występujące problemy środowiskowe. Działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej budynków wpłyną bezpośrednio na poprawę jakości powietrza, w perspektywie długofalowej – na ograniczenie zmian klimatu, a pośrednio na całą sferę biotyczną – rośliny, zwierzęta i ludzi. Podobnie z działaniami na rzecz racjonalnego gospodarowania wodą – w sytuacjach coraz częstszego jej niedoboru konieczne jest podejmowanie działań służących retencji wód opadowych, modernizacji sieci wodociągowych w celu ograniczenia strat i zapewnienia mieszkańcom dobrej jakości wody do spożycia. Działania te bezpośrednio będą oddziaływać na wodę, ale pośrednie efekty będą również odczuwalne dla roślin, zwierząt

i przede wszystkim ludzi. Pozytywnego skumulowanego efektu działań można się również spodziewać w przypadku projektów dotyczących odnowy przestrzeni publicznych, choć w kilku przypadkach dostrzega się ryzyka zwiększenia presji turystycznej na tereny, do których dostęp był ograniczony. Zakłada się jednak, że wybrane rozwiązania i wieloaspektowe spojrzenia na przekształcone fragmenty przestrzeni pozwolą stworzyć miejsca przyjazne dla mieszkańców i turystów, a jednocześnie zapewnić, aby były zielone, czyste, i w dalszym ciągu świadczyły usługi ekosystemowe.

8 Analiza wariantowa przeprowadzona w oparciu o zasadę prewencji i przezorności, zawierająca racjonalne rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projekcie dokumentu lub wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych

W niniejszym rozdziale dokonano analizy możliwych rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot obszarów Natura 2000 oraz integralność tego obszaru. Rozważono również potrzebę wdrażania rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie. Powyższą analizę dostosowano do charakteru projektu dokumentu, którego głównym celem jest podniesienie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz wsparcie procesu zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej.

Przeprowadzona ocena przewidywanych oddziaływań na środowisko nie wykazała, żeby którykolwiek z planowanych do realizacji projektów w ramach wskazywanych celów szczegółowych ST OPPT Sępólna Krajeńskiego miał znaczący negatywny wpływ na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000. Na terenie OPPT Sępólna Krajeńskiego znajduje się jeden obszar Natura 2000 – specjalny obszar ochrony siedlisk Dolina Łobżonki PLH300040. Ochronie podlegają zarówno cenne przyrodnicze siedliska oraz cenne dla ochrony przyrody europejskiej gatunki roślin i zwierząt. Jednak planowane do realizacji projekty nie znajdują się na tym obszarze, ani nawet w jego bliskim sąsiedztwie. W związku z powyższym ich oddziaływanie na obszar Natura 2000 będzie nieistotne, ograniczone do pośredniego pozytywnego wpływu wynikającego z działań na rzecz ogólnej poprawy stanu środowiska.

Inwestycje zawarte w celu szczegółowym 2. Zielona transformacja oraz gospodarka niskoemisyjna są głównie związane z termoizolacją budynków oraz podniesieniem efektywności energetycznej. Projekty te mają charakter prośrodowiskowy. Zwraca się jednak uwagę, że obiekty budowlane stanowią potencjalne siedliska gatunków chronionych, w szczególności ptaków i nietoperzy. W celu uniknięcia nieumyślnego niszczenia siedlisk gatunków chronionych należy przed przystąpieniem do prac w obrębie budynków dokonać ich obserwacji pod kątem wystąpienia gatunków chronionych, a nawet przeprowadzić ekspertyzy ornitologiczne. Ponadto w realizacji projektów, zwłaszcza prac ziemnych i budowlanych, należy uwzględnić okresy rozrodu gatunków dziko występujących zwierząt, w tym okresy lęgowe ptaków.

W przypadku działań termomodernizacyjnych jak i innych projektów infrastrukturalnych prowadzących do trwałego przekształcenia przestrzeni lub/i obiektu za konieczne uważa się właściwe przeprowadzenie procesu inwestycyjnego, ze szczególnym uwzględnieniem aspektów środowiskowych, zwłaszcza na etapach poprzedzających ich realizację, tj.:

- procedury oceny oddziaływania na środowisko (dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, które wymagają wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach);
- wydawania odrębnych zezwoleń i pozwoleń (zezwoleń na realizację inwestycji drogowych, pozwoleń wodno-prawnych, itp.);

- wydawania decyzji lokalizacyjnych i budowlanych,
- przygotowania dokumentacji technicznej.

Jak wspomniano już wcześniej projekty planowane do realizacji w większości mają charakter prośrodowiskowy i prospołeczny. Jednak nawet w ich przypadku zasadne jest podjęcie działań służących zminimalizowaniu niekorzystnych wpływów na środowisko i jego poszczególne komponenty, jeśli takie występują, a zwłaszcza jeśli występują na etapie realizacji. Wskazuje się na bogatą ofertę katalogów dobrych praktyk, w których zebrano dotychczasowe doświadczenia porealizacyjne. Korzystanie z nich pomoże uniknąć błędów na etapie planowania i wykonywania inwestycji, a tym samym pozwoli ograniczyć szereg niekorzystnych oddziaływań.

W przypadku inwestycji liniowych – budowa dróg rowerowych, szlaków pieszo-rowerowych szczególną uwagę należy zwrócić na istniejący drzewostan i tak projektować inwestycję, aby uniknąć nieuzasadnionej wycinki. Konieczne jest również zabezpieczenie istniejących drzew na etapie wykonywania prac budowlanych, by uniknąć ich uszkodzeń.

Realizacja projektów nie powinna negatywnie wpływać na stan koryt i dolin cieków, zlewni jezior, ich eutrofizacji. Planowane działania w sąsiedztwie cieków i jezior powinny być poprzedzone inwentaryzacją takich terenów. Szczególną uwagę zwraca się na zlewnie jednolitych części wód powierzchniowych zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych, które stanowią znaczną część analizowanego obszaru.

Analiza istniejącego stanu środowiska oraz prognozowanych oddziaływań na środowisko i jego komponenty w kontekście planowanych działań wykazały, że zdecydowana ich większość nie wpłynie na pogorszenie stanu środowiska na przedmiotowym obszarze, jak i w jego otoczeniu. Wręcz przeciwnie – przewiduje się pozytywny wpływ zrealizowanych projektów na poprawę stanu środowiska, ewentualnie na jego utrzymanie. Zwłaszcza dotyczy to działań zapisanych w projekcie ST OPPT Sępólna Krajeńskiego, w wyniku których nastąpi redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza, poprawa efektywności energetycznej czy przystosowanie do zmian klimatu.

Przewidywane oddziaływania negatywne będą związane przede wszystkim ze zmianami sposobu zagospodarowania terenów, w tym zwłaszcza z projektem dotyczącym uzbrojenia terenów inwestycyjnych. W tym przypadku zasadne jest takie przygotowanie terenu, aby zrealizowana infrastruktura pozwoliła na jego przyszłe zagospodarowanie w sposób minimalizujący skutki dokonanych przemian – m.in. zaplanowanie zastosowania błękitno-zielonej infrastruktury, ograniczenie powierzchni nieprzepuszczalnych, gromadzenie wody deszczowej, stosowanie obiegu zamkniętego.

Właściwe przygotowanie i realizacja przedsięwzięć w ramach projektu ST OPPT Sępólna Krajeńskiego pozwoli na zrównoważony rozwój tego obszaru z równoczesnym zachowaniem równowagi przyrodniczej. Rozpowszechnianie inteligentnych rozwiązań m.in. w zakresie gospodarki wodno-ściekowej wpłynie na mniejsze zużycie zasobów środowiska, a równocześnie na ograniczenie emisji zanieczyszczeń. Przyjęte założenia zawarte w projekcie ST OPPT Sępólna Krajeńskiego uważa się za słuszny kierunek do podniesienia poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru. Zwraca się jednak uwagę na znaczenie wyboru sposobów realizacji założonych projektów. Istotne jest, aby odbywał się on z poszanowaniem zasobów środowiskowych, ograniczające negatywne oddziaływania na etapie realizacji inwestycji. Właściwe przygotowanie, wybór rozwiązań zgodnych z najnowszą dostępną wiedzą o ich wpływie na środowisko oraz realizacja z poszanowaniem zastanych zasobów, w tym istniejących terenów zieleni, pozwoli nie tylko zrealizować projekt, ale także przynieść korzyści i ograniczyć ewentualne szkody. Zwraca się również uwagę na sposób zagospodarowywania przestrzeni czy to w ramach prac w sąsiedztwie termomodernizowanych obiektów czy odnawianych przestrzeni publicznych – preferowane jest wprowadzanie gatunków rodzimych. Realizacja projektu dokumentu wraz z poszanowaniem zasobów środowiska przyrodniczego przyczyni się poprawy jakości przestrzeni OPPT Sępólna Krajeńskiego, a tym samym środowiska życia i działalności mieszkańców obszaru.

9 Propozycje dotyczące przewidywanych metod oraz częstości przeprowadzenia analizy skutków realizacji projektu dokumentu

Zgodnie z zapisami art. 51 ust. 2 Ustawy z dnia 3 października o udostępnianiu informacji i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, prognoza powinna zawierać propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko oraz częstotliwości jej przeprowadzania.

Projekt ST OPPT Sępólna Krajeńskiego zawiera rozdział przeznaczony systemowi monitorowania strategii terytorialnej. W projekcie ustalono założenia realizacji tego procesu oraz przedstawiono wzór „Karty monitorowania stanu realizacji strategii” oraz „Karty monitorowania realizacji wskaźników strategii”.

Za monitoring skutków realizacji projektowanego dokumentu odpowiedzialne są władze partnerstwa – Zarząd Stowarzyszenia OPPT, które realizują zadanie w całym okresie realizacji ustaleń strategii poprzez pracowników Biura Stowarzyszenia.

Wyniki monitoringu będą przedstawiane raz w roku w publikacji pn. „Raport z realizacji ustaleń strategii terytorialnej dla Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Sępólna Krajeńskiego (zwany dalej Raportem). Zakłada się, że raport będzie sporządzany do końca miesiąca marca roku następującego po roku, za który sporządzany jest raport. Raport po przyjęciu przez władze partnerstwa będzie przekazywany do Instytucji Zarządzającej programem regionalnym Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027 nie później niż do końca miesiąca maja roku następującego po roku, za który jest sporządzany. Raport zostanie opublikowany na stronach internetowych partnerstwa (jeśli prowadzi stronę) oraz wszystkich JST będących sygnatariuszami partnerstwa.

Raport będzie składał się z 3 obligatoryjnych części:

1. Charakterystyki działań oraz efektów realizacji projektów strategii, realizowanej poprzez wypełnienie „Karty monitorowania stanu realizacji projektu strategii”.
2. Analizy stanu wskaźników realizacji strategii, realizowanej poprzez „Karty monitorowania stanu realizacji wskaźników strategii”.
3. Podsumowania zawierającego najważniejsze wnioski z dokonanej analizy. Projekt strategii zaznacza, że w tej części należy zwrócić uwagę na: zdefiniowanie ryzyka realizacji wraz z propozycją ich zminimalizowania, zidentyfikowanie możliwości usprawnienia realizacji ustaleń strategii, zidentyfikowane projekty, które rekomenduje się do usunięcia ze strategii podczas formalnej aktualizacji.

Monitorowanie realizacji ST OPPT Sępólna Krajeńskiego będzie realizowane w odniesieniu do wskaźników produktów i rezultatów założonych w poszczególnych projektach. Wskaźniki zostały wytyczone jako odrębny rozdział „Oczekiwane wskaźniki produktu i rezultatu realizacji strategii” oraz zastosowane w charakterystyce projektów. Przedstawione wskaźniki produktu odnoszą się do produktów powstałych w wyniku realizacji projektów. Natomiast wskaźniki rezultatu związane są z efektem zrealizowanych przedsięwzięć.

O poprawie jakości środowiska będą świadczyć m.in. następujące wskaźniki:

- Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła;
- Wspierana infrastruktura rowerowa;
- Szacowana emisja gazów cieplarnianych;
- Roczne zużycie energii pierwotnej (w tym: w lokalach mieszkalnych, budynkach publicznych, przedsiębiorstwach, innych).

Uważa się, że zaproponowane wskaźniki pozwolą w wystarczającym stopniu monitorować wpływ realizowanych projektów na środowisko w OPPT Sępólna Krajeńskiego.

10 Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Prognoza oddziaływania na środowisko została sporządzona do projektu Strategii Terytorialnej Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Sępólna Krajeńskiego (ST OPPT Sępólna Krajeńskiego) – dokumentu wspólnego realizowania polityki terytorialnej na obszarze 4 gmin powiatu sępoleńskiego (3 miejsko-wiejskie: Sępólno Krajeńskie, Więcbork, Kamień Krajeński i 1 wiejskiej: Sośno), na podstawie którego możliwe będzie uzyskanie wsparcia na projekty przewidziane do realizacji w perspektywie finansowej 2021-2027. Projekt ST OPPT Sępólna Krajeńskiego został sporządzony w ścisłym nawiązaniu do ustaleń programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027, z którego będzie w głównej mierze finansowany. Zawiera zamkniętą listę 30 projektów z listy podstawowej. Wskazywane projekty mają służyć osiągnięciu założonego celu głównego, tj. podniesieniu poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz wsparciu procesu zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej.

Każdy dokument, który stwarza ramy realizacji tzw. przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, podlega strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. Celem tej oceny jest zidentyfikowanie oddziaływań na środowisko, które nastąpią w wyniku realizacji ustaleń danego dokumentu. Mogą to być oddziaływania pozytywne lub negatywne, stałe lub chwilowe, bezpośrednie lub pośrednie, wtórne lub skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe.

Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu ST OPPT Sępólna Krajeńskiego została sporządzona zgodnie z zapisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Bydgoszczy. Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Bydgoszczy poinformował, że ww. projekt dokumentu nie wymaga jego opinii, a tym samym odstąpił od wskazania zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.

Prognoza oddziaływania na środowisko jest opracowaniem pomocniczym, które ma na celu uświadomienie społeczeństwu, organom opiniującym projekt dokumentu, organom przyjmującym dokument, jakie skutki dla środowiska przyniesie jego realizacja. Prognoza oddziaływania na środowisko analizuje stan środowiska obszaru objętego zasięgiem projektu dokumentu, możliwe zmiany wynikające z realizacji jego ustaleń oraz identyfikuje potencjalne zagrożenia dla środowiska, w tym ludzi. Zadaniem prognozy jest ocena potencjalnych oddziaływań na komponenty środowiska, tj. obszary Natura 2000, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, zwierzęta, rośliny, ludzi, różnorodność biologiczną, zabytki, dobra materialne, klimat, zasoby naturalne, jak również środowisko jako całość. Wskazuje możliwości i sposoby ograniczania znaczących oddziaływań na środowisko m.in. poprzez działania o charakterze administracyjnym, organizacyjnym i technicznym. Zwraca uwagę na właściwy wybór i przeprowadzenie procedury administracyjnej, w tym konsultacji społecznych jako kluczowe na etapie planowania inwestycji. Projekt ST OPPT Sępólna Krajeńskiego zawiera zamkniętą listę projektów przewidzianych do wsparcia. Informacje zawarte w projekcie Strategii mają jednak charakter ogólny, na podstawie których nie zawsze można określić planowany zakres inwestycji i dokładne miejsca ich realizacji. W związku z tym posłkowano się materiałem dodatkowym w postaci fiszek projektowych, zawierających opis przygotowanych projektów. Stopień szczegółowości zapisów prognozy dostosowano do szczegółowości materiałów.

Ocena potencjalnego oddziaływania na środowisko przeprowadzona została w odniesieniu do 30 projektów z listy podstawowej wybranych do wsparcia w ramach polityki terytorialnej dla OPPT Sępólna Krajeńskiego. Składa się ona z tabeli – załącznik nr 1 i opisu – rozdział 7.

Wskazywane projekty realizują 4 zasadnicze cele szczegółowe, tj. Gospodarka i wykształcone kadry, Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna, Wysoka jakość życia społeczeństwa, Adaptacja i dostępna przestrzeń, które uzupełnia cel szczegółowy 5 – Wsparcie administracyjne. W znacznej części są to działania dedykowane mieszkańcom i służące podniesieniu poziomu rozwoju społecznego, poprzez działania szkoleniowe lub aktywizacyjne, pozbawione charakteru inwestycyjnego, w związku z czym nie generują negatywnych oddziaływań na środowisko. Szereg działań o charakterze inwestycyjnym dotyczy niewielkich prac służących modernizacji, rozbudowie, przebudowie, doposażeniu istniejących obiektów lub urządzeń infrastruktury społecznej oraz technicznej. Planowane projekty mają charakter lokalny, których oddziaływanie jest ograniczone do miejsca realizacji inwestycji, ewentualnie jej bezpośredniego sąsiedztwa, zwłaszcza na etapie budowy. Jako projekt, którego negatywny wpływ na środowisko może być znacząco negatywny zidentyfikowano przedsięwzięcie mające na celu uzbrojenie terenów inwestycyjnych w Sępólnie Krajeńskim. Realizacja projektu wiązać się będzie z potrzebą zmiany obecnego przeznaczenia terenu i wykonania prac służących jego przygotowaniu jako terenu produkcyjno-usługowego. Wykonanie sieci infrastrukturalnych na wybranym terenie, budowa utwardzonych dróg czy też jego ogrodzenie nie pozostanie bez wpływu na elementy środowiska. Zakłada się, że największy negatywny wpływ będzie dotyczył przekształcenia powierzchni ziemi, w tym częściowego jego utwardzenia, zmiany stosunków wodnych, pozbawianie terenu dotychczasowej flory i fauny bądź utrudnienie warunków ich bytowania czy utraty zasobów glebowych. Oddziaływanie projektu będzie ograniczone do skali lokalnej. Spodziewanym docelowym efektem realizacji projektu jest poprawa sytuacji społeczno-ekonomicznej Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Sępólna Krajeńskiego.

Przeprowadzona ocena przewidywanych oddziaływań na środowisko nie wykazała, żeby którykolwiek z planowanych do realizacji projektów wskazywanych w projekcie ST OPPT Sępólna Krajeńskiego miał znaczący negatywny wpływ na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000. Na terenie OPPT Sępólna Krajeńskiego znajduje się jeden obszar Natura 2000 – specjalny obszar ochrony siedlisk Dolina Łobżonki PLH300040. Ochronie podlegają zarówno cenne przyrodnicze siedliska oraz cenne dla ochrony przyrody europejskiej gatunki roślin i zwierząt. Jednak planowane do realizacji projekty nie znajdują się na tym obszarze, ani nawet w jego bliskim sąsiedztwie. W związku z powyższym ich oddziaływanie na obszar Natura 2000 będzie nieistotne, ograniczone do pośredniego pozytywnego wpływu wynikającego z działań na rzecz ogólnej poprawy stanu środowiska.

Projekt ST OPPT Sępólna Krajeńskiego realizuje cele środowiskowe zapisane w dokumentach szczebla międzynarodowego, wspólnotowego i krajowego, w tym dążenie do zrównoważonego rozwoju, ochrony środowiska przyrodniczego i zapobiegania jego degradacji, przeciwdziałania, jak również adaptacji do zmian klimatu. Wpisuje się w proekologiczną politykę Unii Europejskiej, której celem jest wprowadzenie „zielonego ładu”. Realizowane projekty będą uwzględniały zasadę „nie czyni poważnych szkód” i nie wpłyną na pogorszenie obecnego stanu środowiska. Zidentyfikowane negatywne oddziaływania na środowisko będą ograniczone miejscowo, a ich charakter będzie przejściowy. Na dalszym etapie przygotowywania inwestycji zostaną opracowane działania zapobiegające, ograniczające lub kompensujące straty przyrodnicze w stosunku do zidentyfikowanych zagrożeń.

Realizacja projektu ST OPPT Sępólna Krajeńskiego będzie regularnie monitorowana i publikowana w formie „Raport z realizacji ustaleń strategii terytorialnej dla Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Sępólna Krajeńskiego”. Monitorowanie będzie prowadzone w odniesieniu do wskaźników produktów i rezultatów założonych w poszczególnych projektach. Na podstawie wybranych wskaźników rezultatu związanych z efektem zrealizowanych przedsięwzięć możliwa będzie ocena ich wpływu na środowisko.

W świetle przeprowadzonej oceny oddziaływania na środowisko projektu ST OPPT Sępólna Krajeńskiego można stwierdzić, że realizacja jego ustaleń nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko. Z kolei szereg projektów przewidzianych do realizacji będzie dotyczył wprowadzenia rozwiązań prośrodowiskowych w zakresie m.in. ograniczenia emisji zanieczyszczeń zwłaszcza do powietrza, modernizacja sieci wodociągowych, adaptacji czy odnowy przestrzeni publicznych. Realizacja ustaleń dokumentu przyczyni się do podniesienia poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego OPPT Sępólna Krajeńskiego, w tym wsparcia procesu zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej. W efekcie można oczekiwać poprawy stanu środowiska oraz jakości życia i zdrowia mieszkańców tego obszaru.

Wykorzystane materiały

W niniejszej prognozie oddziaływania na środowisko w szczególności korzystano z następujących opracowań, danych i materiałów:

Dokumenty:

- Audyt krajobrazowy dla województwa kujawsko-pomorskiego
- Atlas pospolitych ptaków lęgowych Polski. Rozmieszczenie, wybiórczość siedliskowa, trendy, Kuczyński L., Chylarecki P., GIOŚ, Warszawa 2012
- Atlas Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Toruń 2018
- Ocena zgodności z zasadą „nie czyń poważnych szkód” (DNSH) zakresów wsparcia zawartych w projekcie programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027, Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego we Włocławku, Toruń, 2022
- Parki i Obszary Chronionego Krajobrazu Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Toruń 2020
- Pięcioletnia ocena jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim. Raport wojewódzki za lata 2019-2023, GIOŚ, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Bydgoszczy, Bydgoszcz 2024
- Plan gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2016-2022 z perspektywą na lata 2023-2028
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły z dnia 4 listopada 2022r.
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry z dnia 16 listopada 2022r.
- Prognoza oddziaływania na środowisko projektu programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027
- Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+, Włocławek, 9 listopada 2020r.
- Program ochrony środowiska województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2022-2030, przyjęty Uchwałą Nr XLVIII/646/22 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 29 sierpnia 2022r.
- Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Sępoleńskiego na lata 2020-2023 z perspektywą na lata 2024-2027
- Raport o ocenie stanu akustycznego środowiska na terenie województwa kujawsko-pomorskiego
- Raport o stanie akustycznym środowiska w Polsce na podstawie wyników realizacji map akustycznych + III runda realizacji map akustycznych, GIOŚ, Warszawa 2020
- Raport o stanie województwa kujawsko-pomorskiego w 2023 r., Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Toruń 2024
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim. Raport wojewódzki za rok 2023, GIOŚ, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Bydgoszczy, Bydgoszcz 2024
- Stan środowiska w województwie kujawsko-pomorskim – Raport 2020, Główny Inspektorat ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Bydgoszczy, Bydgoszcz, 2020
- Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+, przyjęta przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 grudnia 2020r.

Serwisy internetowe – bazy danych i informacji:

- Aktualizacja planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy wraz z dokumentami planistycznymi stanowiącymi podstawę do ich opracowania (<http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>)
- Bank Danych o Lasach (<https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal>)
- Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska – Geoserwis (<http://geoserwis.gdos.gov.pl>)
- Geoportal Infrastruktury Informacji Przestrzennej (geoportal.gov.pl)
- Geoportal Województwo Kujawsko-Pomorskie (<https://geoportal.mojregion.info>)
- Hydroportal (<https://isok.gov.pl/hydroportal.html>)
- Klimada 2.0 – Baza wiedzy o zmianach klimatu (<https://klimada2.ios.gov.pl/>)
- Klimat w Polsce (<https://klimat.imgw.pl/>)
- Mapa korytarzy ekologicznych w Polsce (<http://mapa.korytarze.pl>)
- Państwowy Instytut Geologiczny, Centralna Baza Danych Geologicznych (<http://geoportal.pgi.gov.pl>)
- Serwis Natura 2000 (<http://natura2000.gdos.gov.pl>)

Serwisy internetowe instytucji:

- Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska (<https://www.gov.pl/web/gdos>)
- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad (<https://www.gov.pl/web/gddkia/generalna-dyrekcja-drog-krajowych-i-autostrad>)
- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Państwowy Monitoring Środowiska (<https://www.gov.pl/web/gios/monitoring-stanu-srodowiska>)
- Główny Urząd Statystyczny (<https://www.stat.gov.pl>)
- Komenda Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Toruniu (<https://www.gov.pl/web/kwpssp-torun>)
- Komisja Europejska (www.ec.europa.eu)
- Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy (<https://www.gov.pl/web/uw-kujawsko-pomorski>)
- Lasy Państwowe (<https://www.lasy.gov.pl/pl>)
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (<https://www.wody.gov.pl>)
- Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu (<https://www.kujawsko-pomorskie.pl>)

Spis tabel

Tabela 1. Liczba złóż kopalin w granicach OPPT Sępólna Krajeńskiego	11
Tabela 2. Najważniejsze problemy oraz cele ochrony środowiskowa w OPPT Sępólna Krajeńskiego	30

Spis map

Mapa 1. Udokumentowane złoża kopalin w granicach OPPT Sępólna Krajeńskiego	11
Mapa 2. Jednolite części wód powierzchniowych w OPPT Sępólna Krajeńskiego	14
Mapa 3. Obszary prawnie chronione w OPPT Sępólna Krajeńskiego	19
Mapa 4. Rozmieszczenie korytarzy ekologicznych	20
Mapa 5. Obszar wymagający pogłębionej analizy z uwagi na znaczący spadek wartości krajobrazu	25

Oświadczenie

Oświadczam, że spełniam wymagania dotyczące autorów prognoz oddziaływania na środowisko o których mowa w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2024, poz.1112).

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Patrycja Jaremska

Załącznik nr 1. Ocena przewidywanych oddziaływań projektów wskazywanych w projekcie Strategii Terytorialnej OPPT Sępólno Krajeńskiego na elementy środowiska

Nr fiszki	Projekty do realizacji w ramach perspektywy finansowej 2021-2027	KOMPONENT ŚRODOWISKA												
		Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Cel główny: Podniesienie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz wsparcie procesu zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej														
Cel szczegółowy 1. Gospodarka i wykształcone kadry														
OPPT-SK-5	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w gminie Sępólno Krajeńskie	0	-	+	-	-	-	-	-	0	0	-	0	+
OPPT-SK-17	Mój start w życie zawodowe 2024-2025	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-SK-18	Mój start w życie zawodowe 2026-2027	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Cel szczegółowy 2. Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna														
OPPT-SK-1	Kompleksowa modernizacja energetyczna wraz z audytem wiejskich szkół podstawowych w Gminie Sępólno Krajeńskie	0	0	+	0	0	0	+	0	0	+	0	0	+
OPPT-SK-6	Wymiana źródeł ogrzewania w szkołach podstawowych na terenie Gminy Sośno	0	0	+	0	0	0	+	0	0	+	0	+	+
OPPT-SK-9	Modernizacja sieci ciepłowniczej w Sośnie	0	0	+	0	0	0	+	0	0	+	0	0	+
OPPT-SK-10	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej oraz szlaku rowerowego do największego przedsiębiorstwa produkcyjno - usługowo - handlowego (GABI - Bis) w Gminie Więcbork	0	0	+	0	0	0	+	0	0	0	0	0	+
OPPT-SK-11	Zakup i montaż nowoczesnej ultradźwiękowej sieci wodomierzy oraz urządzeń odczytu z modułem detekcji wycieków w celu monitorowania i ograniczania strat wody	0	0	+	0	0	+	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-SK-20	Budowa lokalnej ciepłowni zasilającej budynki użyteczności publicznej w Więcborku	0	0	+	0	0	0	+	0	0	+	0	0	+
OPPT-SK-21	Kompleksowa termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej powiatu sępoleńskiego	0	0	+	0	0	+	+	0	0	+	0	0	+
OPPT-SK-22	Wdrożenie zaawansowanego Geograficznego Systemu Informacyjnego (GIS) zarządzania liniową infrastrukturą wodociągową i kanalizacyjną wraz z modelem hydraulicznym oraz strefowym opomiarowaniem w ramach efektywnego monitoringu sieci w celu obniżania strat wody na terenie gminy Kamień Krajeński	0	0	+	0	0	+	0	0	0	0	+	0	+
OPPT-SK-23	Budowa ciągu pieszo-rowerowego wzdłuż drogi nr 25 w miejscowości Zamarte	0	0	+	0	0	0	+	0	0	0	0	0	+
Cel szczegółowy 3. Wysoka jakość życia społeczeństwa														
OPPT-SK-3	Kompetencje kluczem do przyszłości - edycja III	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-SK-7	Podniesienie kompetencji kluczowych uczniów w Gminie Sośno	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-SK-8	Tworzenie nowych miejsc przedszkolnych, rozwój oferty przedszkolnej i podniesienie kwalifikacji nauczycieli wychowania przedszkolnego w Sitnie, Gmina Sośno	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-SK-12	Zajęcia dodatkowe i specjalistyczne w OWP Gminy Więcbork	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-SK-13	Podniesienie efektywności kształcenia w szkołach podstawowych Gminy Więcbork	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-SK-14	Remont przebudowa, rozbudowa budynku Miejsko Gminnej Biblioteki Publicznej oraz Miejsko Gminnego Ośrodka Kultury w Więcborku	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-SK-16	Przyszłość w naszych rękach II	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-SK-24	Przyjazne przedszkole	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-SK-25	Nauka moją szansą	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-SK-27	Modernizacja sali kinowej w MGOK w Kamieniu Krajeńskim	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+

Lp.	Projekty do realizacji w ramach perspektywy finansowej 2021-2027	KOMPONENT ŚRODOWISKA												
		Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Cel szczegółowy 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń														
OPPT-SK-2	Zagospodarowanie lasu komunalnego w Sępólnie Krajeńskim	0	-	+	-	-	+	0	-	-	0	-	0	0
OPPT-SK-4	Zagospodarowanie przestrzeni Placu Przyjaźni poprzez utworzenie miasteczka ruchu rowerowego	0	0	+	+	+	0	0	-	0	0	0	0	+
OPPT-SK-15	Adaptacja przestrzeni publicznej w Gminie Więcbork	0	0	+	+	+	0	0	0	0	0	0	0	0
OPPT-SK-19	Budowa ścieżek rowerowych na terenie powiatu sępoleńskiego	0	0	+	+	+	0	+	0	0	0	0	0	+
OPPT-SK-26	Odnowa przestrzeni publicznej w Kamieniu Krajeńskim	0	+	+	0	+	+	0	0	+	0	0	0	+
OPPT-SK-30	Budowa miejsc rekreacji w Gminie Więcbork	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Cel szczegółowy 5. Wsparcie administracyjne														
OPPT-SK-28	Wsparcie administracyjne OPPT Sępólna Krajeńskiego	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
OPPT-SK-29	Wsparcie administracyjne na funkcjonowanie Stowarzyszenia OPPT Sępólna Krajeńskiego	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
Źródło: opracowanie własne														

Źródło: opracowanie własne

Oddziaływanie:

+

pozytywne

-

negatywne

0

nie stwierdzono lub nieznaczące